

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΠΑΤΡΩΝ**

**ΣΧΟΛΗ: Σ.Ε.Υ.Π
ΤΜΗΜΑ: ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ ΜΕΤΑΞΥ
ΕΛΛΗΝΟΚΥΠΡΙΩΝ ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΙΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ
ΗΛΙΚΙΑΣ 9 ΚΑΙ 12 ΕΤΩΝ»**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΧΑΤΖΗΓΙΑΓΚΟΥ ΙΩΑΝΝΑ

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΚΑΜΠΑΝΑΡΟΥ ΜΑΡΙΑ

ΠΑΤΡΑ, 2009

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	4
Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή	6
1.1 Εισαγωγή	6
1.2 Σκοπός, ερευνητικές υποθέσεις, σημαντικότητα της έρευνας	8
Κεφάλαιο 2: Βιβλιογραφική Αναφορά	10
2.1 Γλωσσική Ανάπτυξη	10
2.1.1 Στάδια Γλωσσικής Ανάπτυξης	10
2.2 Λεξιλόγιο	14
2.2.1 Η αρχή της κατάκτησης του λεξιλογίου	14
2.2.2 Κοινωνική καταγωγή	16
2.3 Ουσιαστικό	19
2.3.1 Η κατάκτηση της σημασίας των ουσιαστικών	19
2.3.2 Πως όμως μπορούν τα παιδιά να κατακτήσουν τη σημασία των ουσιαστικών	21
2.3.3 Προκαταλήψεις για την κατάκτηση της σημασίας των ουσιαστικών	21
2.4 Ρήμα	24
2.4.1 Η κατάκτηση της σημασίας των ρημάτων	24
2.4.2 Η υπόθεση της χρήσης του συντακτικού αναβολέα για την κατάκτηση της σημασίας των ρημάτων	25
2.4.3 Η υπόθεση της χρήσης του σημασιολογικού αναβολέα στην κατάκτηση της σύνταξης των ρημάτων	29
2.5 Προγενέστερες έρευνες	31

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Μεθοδολογία	34
3.1 Συμμετέχοντες στην έρευνα	34
3.2 Εργαλείο	35
3.3 Αξιοπιστία και εγκυρότητα	37
3.4 Διαδικασία	38
3.5 Στατιστικές τεχνικές	40
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Αποτελέσματα	43
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Συμπεράσματα και Εισηγήσεις για περαιτέρω έρευνα	54
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Βιβλιογραφία	58
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	63
ABSTRACT	123

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η έρευνα αυτή αποσκοπεί στο να διερευνήσει κατά πόσο παρουσιάζονται διαφορές στον πλούτο των εννοιών που εμπεριέχονται σε διάφορες λέξεις συγκεκριμένων κατηγοριών (Λεξιλόγιο, Ρήματα, Ουσιαστικά) μεταξύ των παιδιών στην Κύπρο και στην Ελλάδα των ηλικιών 9 και 12 ετών.

Για το σκοπό αυτό τέθηκε ως πρώτη ερευνητική υπόθεση ότι τα παιδιά από την Ελλάδα κατέχουν μεγαλύτερο πλούτο εννοιών που εμπερικλείονται σε μια λέξη συγκεκριμένης κατηγορίας σε σχέση με τα παιδιά από την Κύπρο. Τέθηκε ως δεύτερη ερευνητική υπόθεση, ότι δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ των φύλων (αγοριών και κοριτσιών) όσον αφορά τον πλούτο εννοιών που κατέχουν σε συγκεκριμένες κατηγορίες του λόγου (Λεξιλόγιο, Ρήματα, Ουσιαστικά) στις ηλικίες 9 και 12 ετών, που εξετάζονται στην έρευνα.

Με την διεξαγωγή αυτής της έρευνας χρησιμοποιήθηκαν 80 υποκείμενα από τα οποία, 20 ήταν δωδεκάχρονα και 20 εννιάχρονα από την Κύπρο και αντίστοιχος αριθμός από την Ελλάδα. Οι τέσσερις ομάδες υποβλήθηκαν σε δομημένες συνεντεύξεις στις οποίες καλύπτονταν οι κατηγορίες «Λεξιλόγιο», «Ουσιαστικά» και «Ρήματα». Μέσα από αυτές καταγράφηκε, αναλύθηκε και αξιολογήθηκε ο πλούτος των εννοιών που εμπεριέχονται σε διάφορες λέξεις.

Τα συμπεράσματα της έρευνας επιβεβαίωσαν την πρώτη ερευνητική υπόθεση και κατέδειξαν ότι τα παιδιά από την Ελλάδα παρουσιάζουν υψηλότερες επιδόσεις σε σχέση με τα παιδιά από την Κύπρο σε όλες τις κατηγορίες και σε όλες της ηλικιακές ομάδες. Επίσης, επιβεβαιώθηκε και η δεύτερη ερευνητική υπόθεση, τα αποτελέσματα κατέδειξαν ότι δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ των δύο φύλων όσον αφορά

τον πλούτο εννοιών που κατέχουν σε συγκεκριμένες κατηγορίες του Λόγου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Εισαγωγή

1.1 Εισαγωγή

Η γλώσσα είναι ένα πολύπλοκο σύστημα που έχει ως πρωταρχικό σκοπό να κάνει δυνατή την επικοινωνία ανάμεσα στους ανθρώπους. Το γλωσσικό σύστημα αποτελείται από επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης που εκτείνονται από τα απλούστερα (φωνολογικό) ως τα αμέσως πιο σύνθετα (μορφολογικό, σημασιολογικό και συντακτικό) (Γιάντσιος, 2006).

Η ανάπτυξη της γλώσσας στο παιδί βρίσκεται σήμερα στο επίκεντρο θεωρητικών προβληματισμών τόσο στην γλωσσολογία όσο και στη γνωσιακή επιστήμη και την ψυχολογία. Η μελέτη της θεωρείται ότι μπορεί να συνεισφέρει στην κατανόηση του τι είναι γλώσσα, νόηση, μάθησης και ψυχολογική ανάπτυξη, αλλά και σε εφαρμοσμένα πεδία όπως η παιδαγωγική, η παιδιατρική και η λογοθεραπεία (Κατή & άλλοι, 2006).

Όσον αφορά την γλώσσα που καλείται να αναπτύξει ένα παιδί, ο αριθμός των λέξεων που διαθέτει είναι άπειρος όχι μόνο γιατί είναι απροσδιόριστος ο αριθμός των λεξικών μορφημάτων, αλλά και γιατί κάθε παράγωγο ή σύνθετο μπορεί να χρησιμεύσει. Έτσι, κανένα λεξικό - τουλάχιστο από τα έντυπα και τα υπάρχοντα ηλεκτρονικά- δεν μπορεί να περιλαμβάνει όλο τον πλούτο μιας γλώσσας για λόγους που οφείλονται τόσο στην ίδια τη γλώσσα όσο και τη φύση της λεξικογραφικής πρακτικής (Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, 2009). Είναι γνωστό ότι το λεξιλόγιο μεταβάλλεται πιο έντονα και με γοργότερους ρυθμούς από όλα τα υποσυστήματα της γλώσσας, επειδή παρακολουθεί πιο στενά την κοινωνική εξέλιξη (Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, 2009).

Ο ρόλος του λεξιλογίου θεωρείται από την σύγχρονη γλωσσολογία ιδιαίτερα σημαντικός για την παραγωγή λόγου, τόσο στον προφορικό όσο και στον γραπτό. Αυτό είναι κάτι γνωστό σε όλους. Τα τελευταία χρόνια, η Γενετική γλωσσολογία έχει τονίσει ιδιαίτερα τη σημασία του λεξιλογίου το οποίο έχει αναχθεί σε βασικότατη παράμετρο για τη γλωσσική παραγωγή, καθώς το Λεξικό (το μέρος του εγκεφάλου που καταγράφονται οι λέξεις) λειτουργεί συμπληρωματικά προς την σύνταξη. Όμως, την δεκαετία του '90, η άποψη αυτή έχει αλλάξει. Ο ρόλος του λεξικού δεν θεωρείται συμπληρωματικός αλλά πρωταρχικός και καθοριστικός για την γλωσσική παραγωγή (Ραυτοπούλου, 2001).

Έτσι αφού το λεξιλόγιο καθορίζει το είδος του λόγου, μπορούμε να επηρεάσουμε τη γλωσσική παραγωγή προσφέροντας το κατάλληλο λεξιλόγιο.

Η εργασία περιλαμβάνει 6 Κεφάλαια συμπεριλαμβανομένης και της εισαγωγής.

Στο επόμενο κεφάλαιο παρουσιάζεται η βιβλιογραφική αναφορά στο οποίο αναφέρονται και εξηγούνται εκτενώς:

- § Γλωσσική Ανάπτυξη
- § Λεξιλόγιο
- § Ουσιαστικό
- § Ρήμα
- § Προγενέστερες έρευνες

Στο τρίτο κεφάλαιο ακολουθεί η παρουσίαση της μεθοδολογίας της έρευνας όπου αναφέρονται στοιχεία που αφορούν τη αποπεράτωση της εργασίας αυτής, όπως:

- § Συμμετέχοντες
- § Εργαλείο
- § Αξιοπιστία και εγκυρότητα
- § Διαδικασία

§ Στατιστικές τεχνικές

Στην συνέχεια, στο κεφάλαιο 4, αναφέρονται τα αποτελέσματα που συγκεντρώθηκαν από την στατιστική ανάλυση των δειγμάτων. Τα συμπεράσματα παρουσιάζονται στο κεφάλαιο 5, μαζί με τους απώτερους στόχους καθώς και παρατίθενται προτάσεις για πιθανή μελλοντική εργασία με σκοπό την συγκέντρωση περισσότερων στοιχείων για την βαθύτερη μελέτη του θέματος. Τέλος, στο κεφάλαιο 6 παρατίθεται η βιβλιογραφία.

1.2. Σκοπός, ερευνητικές υποθέσεις, σημαντικότητά της έρευνας

Σκοπός:

Σκοπός της παρούσας πτυχιακής έρευνας ήταν να γίνει σύγκριση του πλούτου των εννοιών που εμπεριέχονται σε διάφορες λέξεις και ανήκουν σε συγκεκριμένες κατηγορίες μεταξύ ομάδων παιδιών από την Κύπρο και την Ελλάδα, ηλικίας 9 και 12 ετών.

Ερευνητική Υπόθεση 1:

Τα παιδιά από την Ελλάδα ηλικίας 9 και 12 ετών κατέχουν μεγαλύτερο πλούτο εννοιών που εμπερικλείονται σε μια λέξη συγκεκριμένης κατηγορίας σε σχέση με τα παιδιά από την Κύπρο των αντίστοιχων ηλικιών.

Ερευνητική Υπόθεση 2:

Δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ των φύλων (αγοριών και κοριτσιών) όσον αφορά τον πλούτο εννοιών που κατέχουν σε συγκεκριμένες κατηγορίες του λόγου (Λεξιλόγιο, Ρήματα, Ουσιαστικά) στις ηλικίες 9 και 12 ετών, που εξετάζονται στην έρευνα.

Σημαντικότητα της έρευνας:

Η συγκεκριμένη έρευνα είναι σημαντική, γιατί φωτίζει κάποιες πτυχές του προφορικού λόγου έτσι όπως διαφοροποιούνται μέσα από τα κανάλια της χρήσης του προφορικού λόγου της επίσημης μητρικής γλώσσας και τοπικών διαλέκτων. Και πιο συγκεκριμένα, της Νεοελληνικής/Δημοτικής που χρησιμοποιείται στον ελλαδικό χώρο και της κυπριακής διαλέκτου που χρησιμοποιείται για καθημερινή επικοινωνία στην Κύπρο.

Επιπλέον, η έρευνα διεκδικεί να προσθέσει στην περιορισμένη βιβλιογραφία που υπάρχει, νέες πληροφορίες και υλικό που αφορούν το συγκεκριμένο θέμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Βιβλιογραφική Αναφορά

2.1 Γλωσσική Ανάπτυξη

Η ανάπτυξη της ομιλίας και τη επικοινωνίας είναι πολύ σημαντική τόσο για το παιδί, όσο και για την οικογένειά του. Βοηθά στην ανάπτυξη των κοινωνικών σχέσεων, την βελτίωση της αυτοεκτίμησης, την διευκόλυνση στο παιχνίδι και τις επαφές με τους συνομήλικους, αλλά ακόμη και στην καθημερινή ζωή, μέσω της αυτοεξυπηρέτησης, αφού το παιδί θα μπορέσει να εκφράσει τις επιθυμίες του, τις ανάγκες του, τους φόβους του, τον πόνο του και τα συναισθήματά του. αρχίζουν με άναρθρες κραυγές και σιγά – σιγά, περνώντας από τα διάφορα αναπτυξιακά στάδια και χρησιμοποιώντας την μίμηση, καταφέρνουν να χρησιμοποιήσουν λεκτικούς τρόπους επικοινωνίας (Κατή, 1992).

2.1.1 Στάδια Γλωσσικής Ανάπτυξης

Το κάθε παιδί έχει τον δικό του, μοναδικό τρόπο ανάπτυξης. Παρόλα αυτά, υπάρχουν κάποια ορόσημα στην ανάπτυξη του παιδιού, που μας βοηθούν να ελέγχουμε την εξέλιξή του και να το βοηθάμε όπου χρειάζεται. Παρακάτω αναφέρονται τα τυπικά στάδια της γλωσσικής εξέλιξης σε κάθε ηλικία:

Ηλικία	Στάδια Ανάπτυξης
0 – 3 μηνών	<ul style="list-style-type: none">• Γελά, κλαίει και παράγει διάφορους ανάμικτους ήχους (κυρίως φωνήεντα)

	<ul style="list-style-type: none"> • Το μωρό τους αντιδρά τους ήχους, κοιτάει ή στρέφει το κεφάλι του τους την πηγή τους
3 – 6 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> • Κλαίει διαφορετικά για διάφορες ανάγκες, • Επαναλαμβάνει συχνά τον ίδιο ήχο.
6 – 9 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> • Καταλαβαίνει απλές οδηγίες • Λέει «μαμά» και «μπαμπά» • Ανταποκρίνεται όταν ακούει το όνομά του • Καταλαβαίνει ναι/όχι • Αντιδράει στους ήχους (γυρίζει το κεφάλι για να εντοπίσει την πηγή τους) • Παράγει ήχους που μοιάζουν με λέξεις • Αρχίζει να μιμείται ήχους από το περιβάλλον του
9 – 12 μηνών	<ul style="list-style-type: none"> • Χρησιμοποιεί κινήσεις για να εκφραστεί όπως «γεια», «παλαμάκια» • Αρχίζει να χρησιμοποιεί λέξεις (2-3)
1 – 2 χρόνων	<ul style="list-style-type: none"> • Ονομάζει οικεία αντικείμενα και πρόσωπα • Λέει το όνομα του • Χρησιμοποιεί προτάσεις με 2-3 λέξεις • Καταλαβαίνει προτάσεις • Ανταποκρίνεται όταν ακούει το όνομά του/της • Κουνάει το χέρι για να χαιρετήσει • Χρησιμοποιεί 5-20 λέξεις (18 μηνών) • Χρησιμοποιεί 20-50 λέξεις (2 χρόνων) • Επαναλαμβάνει εντολές • Κάνει ερωτήσεις με δύο λέξεις μαζί

	<ul style="list-style-type: none"> • Αρχίζει να βάζει 2 λέξεις μαζί.
2 – 3 χρόνων	<ul style="list-style-type: none"> • Λέει προτάσεις με 4-5 λέξεις • Κάνει πολλές ερωτήσεις • Χρησιμοποιεί κάποιους πληθυντικούς και προθέσεις • Καταλαβαίνει απλές ιστορίες, ερωτήσεις και οδηγίες • Αναγνωρίζει τα μέρη του σώματος • Ακούει ιστορίες από βιβλία με εικόνες • Φτιάχνει προτάσεις με άρνηση (π.χ. όχι πάω) • Χρησιμοποιεί μέχρι και 300 λέξεις, • Κουβεντιάζει μόνο του ή με τα παιχνίδια του • Συμμετέχει σε παιδικά τραγούδια που έχουν κίνηση.
3 – 4 χρόνων	<ul style="list-style-type: none"> • Έχει καθαρή άρθρωση (αν και κάποια παιδάκια δεν λένε ακόμα καθαρά το «ρ» ή «σ») • Η ομιλία του παιδιού σας πλησιάζει περισσότερο αυτήν των ενηλίκων όσον αφορά τη γραμματική και το συντακτικό • Αναγνωρίζει τα βασικά χρώματα • Έχει λεξιλόγιο περίπου 1000 λέξεων • Φτιάχνει προτάσεις 3-4 λέξεων • Κατανοεί προθέσεις (π.χ.: «το παιχνίδι είναι κάτω από την καρέκλα») • Τραγουδάει τραγούδια

	<ul style="list-style-type: none"> • Καταλαβαίνει τις έννοιες «νύχτα», «μέρα» • Χρησιμοποιεί πιο ολοκληρωμένες προτάσεις • Δηγείται μέρος μιας ιστορίας.
4 – 5 χρόνων	<ul style="list-style-type: none"> • Αναγνωρίζει βασικά σχήματα • Ρωτάει «ποιος;», «γιατί;» • Χρησιμοποιεί σύνθετες προτάσεις • Προφέρει σωστά σχεδόν όλα τα σύμφωνα εκτός από λ/ρ/σ • Μιλάει χωρίς σοβαρά γραμματικά και συντακτικά λάθη • Χρησιμοποιεί προτάσεις 4-5 λέξεων • Περιμένει τη σειρά του • Μετράει τουλάχιστον ως το 5 • Μπορεί να ενώσει δύο προτάσεις με το «και» • Μπορεί να κάνει ερώτηση, να προστάξει, να εκφράσει άρνηση.
5 – 6 χρόνων	<ul style="list-style-type: none"> • Προφέρει όλα τα σύμφωνα και τα συμπλέγματά τους καθαρά (ξ/ψ/σ/τσ/στ) • Γνωρίζει βασικές αντίθετες έννοιες • Αναπαράγει μια ιστορία με τη βασική της πλοκή • Κατανοεί τις έννοιες «ίδιο»/«διαφορετικό» • Χρησιμοποιεί σύνθετες προτάσεις • Κάνει ερωτήσεις για να αποκομίσει πληροφορίες • Χρησιμοποιεί τους γραμματικούς χρόνους • Μπορεί να κατανοήσει και να χρησιμοποιήσει

	<p>χρονικές έννοιες, όπως «σήμερα», «αύριο», «χθες»</p> <ul style="list-style-type: none"> • Χρησιμοποιεί γύρω στις 2200 λέξεις • Μπορεί να αφηγηθεί μια ιστορία δίνοντας την αρχή-μέση-τέλος
7–11 χρόνων	<ul style="list-style-type: none"> • Αποκτά λογική σκέψη • Εκφράζεται διαφορετικά στο γραπτό από το προφορικό λόγο. • Μπορεί να προσαρμόσει τον τρόπο που μιλάει με βάση την ηλικία, το επίπεδο, τις γνώσεις, τη σχέση του με το συνομιλητή.

2.2 Λεξιλόγιο

Είναι το σύνολο των λέξεων μιας γλώσσας, μιας κοινωνικής ομάδας, των όρων μιας επιστήμης. Είναι το σύνολο των λέξεων που χρησιμοποιεί ένας άνθρωπος, και λέμε: Διαβάζει πολύ για να πλουτίσει το λεξιλόγιό του (Καραμήτρου, και άλλοι, 1998).

2.2.1 Η αρχή της κατάκτησης του λεξιλογίου

Το παιδί παράγει τις πρώτες λέξεις σε ηλικία περίπου ενός έτους. Η διαδικασία κατάκτησης του λεξιλογίου πραγματοποιείται σε δύο φάσεις: α) Το παιδί αναγνωρίζει τις σειρές των γλωσσικών ήχων ως λέξεις και β) Το παιδί αποθηκεύει στο νοητικό λεξικό τη φωνολογική μορφή της λέξης με τις λεξικές της ιδιότητες (λεξική κατηγορία, σημασία, σύνταξη) (Αλεξάκη, 2006).

Οι πρώτες λέξεις δεν έχουν τη μορφή των λέξεων της γλώσσας των ενηλίκων. Παρ' όλα αυτά, είναι αναγνωρίσιμες γιατί εμφανίζονται με σταθερή φωνολογική δομή και με συγκεκριμένη σημασία. Για παράδειγμα, ένα παιδί δεκατριών μηνών χρησιμοποιεί τη μονοσύλλαβη λέξη «μπι» για να αναφερθεί στην πιπίλα του και τη λέξη «κοκό» για να δηλώσει το γάβγισμα ενός σκύλου. Χαρακτηριστικό γνώρισμα των πρώτων λέξεων είναι η επανάληψη της ίδιας συλλαβής, π.χ. μαμά, μπαμπά, γιαγιά, παπού κλπ. Η επανάληψη της ίδιας συλλαβής είναι μια συνήθεια του παιδιού από το βάβισμα (Κατή 1992).

Ύστερα από μελέτη της ανάπτυξης του λεξιλογίου στο παιδί, παρατηρήθηκε ότι η κατάκτηση των νέων λέξεων δεν ακολουθεί μια σταθερή πορεία. Από την παραγωγή της πρώτης λέξης (1^ο έτος) έως το δεύτερο έτος της ηλικίας, το παιδί δεν παράγει περισσότερες από 50 έως 100 λέξεις. Περίπου στην ηλικία των δύο ετών, πραγματοποιείται η «έκρηξη του λεξιλογίου» (vocabulary spurt). Η έκρηξη του λεξιλογίου μπορεί να συντελεστεί νωρίτερα σε ηλικία 18 ή 20 μηνών ή αργότερα έως την ηλικία των δύομισι ετών περίπου. Έκρηξη του λεξιλογίου ονομάζεται η ραγδαία ανάπτυξη στην κατανόηση και παραγωγή νέων λέξεων. Μέσα σε έξι μήνες, το λεξιλόγιο του παιδιού ξεπερνά τις 500 λέξεις. Το παιδί μαθαίνει περίπου πέντε έως εννιά νέες λέξεις την ημέρα μέχρι την ηλικία των έξι ετών. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα στην ηλικία των έξι ετών το παιδί να κατέχει από 8000 έως 14000 λέξεις. Όταν το παιδί χρησιμοποιεί περίπου 100 έως 200 λέξεις, αρχίζει να παράγει τις πρώτες φράσεις. Όταν το λεξιλόγιο που χρησιμοποιεί το παιδί περιλαμβάνει περίπου 400 λέξεις, παρατηρείται η κατάκτηση περίπλοκων συντακτικών δομών. Πρέπει να σημειωθεί ότι οι ατομικές αποκλίσεις είναι μεγάλες σ' αυτήν την περίπτωση, αλλά η «έκρηξη του λεξιλογίου» είναι ένα φαινόμενο που παρατηρείται σε όλα τα παιδιά με φυσιολογική γλωσσική ανάπτυξη (Guasti, 2002).

Η κατάκτηση του λεξιλογίου της γλώσσας-στόχου είναι μια πολύ δύσκολη εργασία, αφού πρέπει να κατακτηθούν όλες οι λεξικές ιδιότητες των λημμάτων. Για παράδειγμα, πρέπει να διαχωριστούν τα είδη των λέξεων ή οι λεξικές κατηγορίες (π.χ. ουσιαστικά από ρήματα), να προσδιοριστεί η σημασία τους και να κατακτηθεί η σύνταξή τους μέσα στην πρόταση.

2.2.2 Κοινωνική καταγωγή

Είναι πλέον θεωρητικά και πρακτικά τεκμηριωμένο ότι στα διαφορετικά επίπεδα της κοινωνικής διαστρωμάτωσης δίδεται διαφορετική σημασία στη δια του λόγου επικοινωνία, κατά συνέπεια διαφορετική έμφαση στο γλωσσικό δυναμικό, και ότι δημιουργούνται με τον τρόπο αυτό διαφορετικές μορφές στη χρήση της γλώσσας (Ραυτοπούλου, 2001).

Ο γλωσσικός κώδικας μπορεί να διακριθεί σε «επεξεργασμένος» και «μη επεξεργασμένος» με βάση τον Bernstein (1964). Με τον όρο επεξεργασμένος κώδικας εννοείται ο γλωσσικός κώδικας στον οποίο διαπιστώνεται ευρύ λεξιλόγιο και πολύπλοκες συντακτικές δομές, ενώ με τον όρο μη επεξεργασμένος κώδικας εννοείται ο γλωσσικός κώδικας στον οποίο διαπιστώνεται περιορισμένο λεξιλόγιο και απλές συντακτικές δομές. Και αυτό βασίζεται στο ότι στα μεσαία και ανώτερα στρώματα ο λόγος τυγχάνει ιδιαίτερης φροντίδας, ενώ αντίθετα στα κατώτερα οι ίδιες περιστάσεις δεν επιβάλλουν ανάλογη φροντίδα για το λόγο, ενώ πολύ συχνά επιλέγονται εξωλεκτικοί τρόποι μετάδοσης του μηνύματος (Ραυτοπούλου, 2001). Έτσι και το παράδειγμα του Bernstein (1964), της αστής μητέρας που προσπαθεί να πείσει το παιδί της να ησυχάσει λέγοντας «μάλλον θα προτιμούσα να κάνεις λιγότερο θόρυβο, χρυσό μου» και αντίστοιχα της εργάτριας που αρκείται σε ένα «πάψε», είναι

χαρακτηριστικό για το περιεχόμενο των εννοιών «επεξεργασμένος» και «μη επεξεργασμένος κώδικας».

Τι σημαίνει η αντίθεση ευρύ και περιορισμένο λεξιλόγιο και η αντίθεση πολύπλοκη και απλή συντακτική δομή;

Πολύ απλά η απάντηση μπορεί να βασίζεται στην κυριολεκτική σημασία των όρων. Θα μπορούσε κανείς να αρκεστεί στην απάντηση ότι η πρώτη αντίθεση (ευρύ και περιορισμένο λεξιλόγιο) σχετίζεται με το ποσό των λέξεων που ένα λεξιλόγιο περιλαμβάνει, επομένως ότι ευρύ λεξιλόγιο είναι αυτό που περιλαμβάνει περισσότερες λέξεις, σε αντίθεση με το περιορισμένο που περιλαμβάνει λιγότερες. Επίσης, ότι η δεύτερη αντίθεση (πολύπλοκη και απλή συντακτική δομή) σχετίζεται με το πόσοι είναι οι όροι που περιλαμβάνονται σε μια πρόταση, με τον τρόπο που αυτοί διατάσσονται σε γραμμική ακολουθία, καθώς και με τις σχέσεις των προτάσεων μεταξύ τους (Αλεξιάκη, 2006).

Πόσο όμως έχει η ερμηνεία αυτή να κάνει με το πραγματικό τους περιεχόμενο; Πόσο η κυριολεκτική σημασία περιγράφει το περιεχόμενο που οι όροι αυτοί αποκτούν στην πραγματική τους χρήση;

Σύμφωνα με την Ραυτοπούλου (2001), το να μπορεί κάποιο παιδί, αν του δοθεί ως ερέθισμα η λέξη πέτρα, να ανακαλέσει λέξεις όπως λίθος, βράχος, πετρώνω, λίθινος, βραχώδης, μονόπετρο, ξερόβραχος θεωρείται δείγμα ευρέος λεξιλογίου. Αν τυχόν εντάξει σ' αυτές και τη λατύπη (το σύντριμμα που μένει μετά την εξόρυξη ή το λάξευμα της πέτρας) δεν επιτρέπει καμία αμφιβολία για την ευρύτητα του λεξιλογίου του. Αν με την ίδια λέξη ως ερέθισμα ανακαλέσει λέξεις όπως χαράκι,

τσαχίλι, λιθιά, ποταμογάλικο, πετριά, δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι θα πείσει για το ευρύ του λεξιλόγιο. Υποστηρίζει η Ραυτοπούλου (2001), ότι όταν το λεξιλόγιο ενός παιδιού περιλαμβάνει λέξεις μιας συγκεκριμένης ποικιλίας της γλώσσας, το σύννηθες είναι να θεωρείται ότι το παιδί διαθέτει ευρύ λεξιλόγιο. Αντίθετα, αν το λεξιλόγιο ενός παιδιού περιλαμβάνει λέξεις που δεν θεωρούνται μέρος της ποικιλίας αυτής, όπως λέξεις για καλλιέργεια φυτών, βοσκή ζώων κλπ., δεν θεωρείται ότι το παιδί αυτό διαθέτει ευρύ λεξιλόγιο, ακόμη και αν γνωρίζει πάρα πολλές τέτοιες λέξεις.

Το στοιχείο αυτό αποκαλύπτει ότι ο χαρακτηρισμός ευρύ και περιορισμένο (λεξιλόγιο), που στη κυριολεκτική σημασία του είναι ποσοτικός, στο πραγματικό του περιεχόμενο δεν έχει να κάνει με την ποσότητα, αλλά με το είδος των λέξεων που περιλαμβάνονται σε ένα λεξιλόγιο. Θεωρείται «λεξιλόγιο», το λεξιλόγιο της επίσημης γλώσσας και ως προς αυτό μετράται το ευρύ ή το περιορισμένο. Δεν θεωρείται «λεξιλόγιο» το λεξιλόγιο οποιασδήποτε μη επίσημης κοινωνικής ποικιλίας και εδώ δεν τίθεται θέμα ποσού λέξεων. Η αντίθεση ευρύ και περιορισμένο υπονοεί δηλαδή, στο πραγματικό περιεχόμενο των όρων, ποιοτική και όχι ποσοτική διάκριση, και ακολούθως υπαινίσσεται ότι η αντίθεση που εμπεριέχεται σ' αυτούς τους όρους είναι αντίθεση ποιότητας και όχι ποσότητας.

Ο ποιοτικός χαρακτηρισμός του λεξιλογίου αντανakλάται και στην αντίθεση πολύπλοκη και απλή συντακτική δομή. Αυτό συμβαίνει, γιατί η επιλογή των λέξεων ρυθμίζει τη δομή που κάποιος παράγει. Για παράδειγμα, αν κάποιος επιλέγει να χρησιμοποιεί στο λόγο του ρηματικά ουσιαστικά, αντί για ρήματα, υποχρεωτικά οδηγείται στο να παράγει διαφορετικού τύπου συντακτικές δομές (η δικαίωση του ανθρώπου αντί ο άνθρωπος δικαιώθηκε), το ίδιο αν επιλέγει επίθετα αντί για επιρρήματα (έκανες σωστή παρατήρηση ως προς το ότι... αντί σωστά παρατηρήσεις

ότι...) κλπ. Στις πιο πάνω φράσεις η συντακτική δομή καθορίζεται από την κατηγορία των λέξεων που επιλέγει ο ομιλητής (Ραυτοπούλου, 2001).

Φαίνεται καθαρά ότι το λεξιλόγιο και ο τύπος των συντακτικών δομών δεν είναι στοιχεία άσχετα μεταξύ τους. Έτσι, η διάκριση του λεξιλογίου εμπεριέχει αντίθεση ποιότητας, αναμένεται αυτή να συνοδεύει και την αντίστοιχη διάκριση των δομών. Πράγματι, το λεξιλόγιο που χαρακτηρίζεται ευρύ επιβάλλει τον τύπο των δομών που χαρακτηρίζονται πολύπλοκες. Αντίθετα, το λεξιλόγιο που χαρακτηρίζεται περιορισμένο επιβάλλει τον τύπο των δομών που χαρακτηρίζονται απλές (Ραυτοπούλου, 2001).

2.3 Ουσιαστικό

Ουσιαστικό είναι το μέρος του λόγου που φανερώνει πρόσωπο, ζώο, πράγμα, ενέργεια, κατάσταση, ιδιότητα, (π.χ. Γιώργος, ελάφι, σφυρί, γράψιμο, ηρεμία, ταχύτητα) (Καραμήτρου, και άλλοι, 1998).

2.3.1 Η κατάκτηση της σημασίας των ουσιαστικών

Η κατάκτηση των συγκεκριμένων ουσιαστικών προηγείται συνήθως της κατάκτησης των ρημάτων. Πολλοί από τους ερευνητές (Gillette et al., 1999), έχουν διαπιστώσει ότι το παιδί δε συναντά τόσες δυσκολίες στην κατάκτηση των συγκεκριμένων ουσιαστικών όσες στην κατάκτηση των ρημάτων. Οι πρώτες ελεύθερες εκφράσεις του παιδιού πριν τη συμπλήρωση του δεύτερου έτους της ηλικίας του είναι φτωχές σε ρήματα και πλούσιες σε ουσιαστικά. Αυτή η διαπίστωση οδήγησε τους επιστήμονες στη διατύπωση της υπόθεσης της «προκατάληψης» των

παιδιών «υπέρ» της κατάκτησης των ουσιαστικών. Ορισμένες αιτίες αυτής της προκατάληψης αναφέρονται εδώ ενδεικτικά (Αλεξάκη, 2004α, 2004β):

α) Τα συγκεκριμένα ουσιαστικά αναφέρονται σε αντικείμενα, ενώ τα ρήματα ως πυρήνες της πρότασης περιγράφουν καταστάσεις ή γεγονότα.

β) Το αντικείμενο στο οποίο αναφέρεται το ουσιαστικό μπορεί να γίνει άμεσα αντιληπτό, ενώ η ενέργεια του ρήματος δεν λαμβάνει χώρα κατ' ανάγκη στο παρόν, αλλά στο παρελθόν ή στο μέλλον.

γ) Η αντιστοιχία αντικειμένου και ουσιαστικού είναι συνήθως ένα προς ένα. Η αντιστοιχία εικόνας/σκηνής και ρήματος δεν είναι μονοσήμαντη. Δηλαδή, μία εικόνα-σκηνή μπορεί να περιγραφεί με πολλά ρήματα ανάλογα με την προοπτική και την άποψη του ομιλητή: π.χ. μία σκηνή αγοράς ενός δώρου από ένα κατάστημα μπορεί να περιγραφεί με τα ρήματα αγοράζω, επιλέγω, πουλώ, κοστίζει, πληρώνω κλπ.

δ) Τα ρήματα επιλέγουν συντακτικά τους οργανικούς όρους της πρότασης, δηλαδή τα συμπληρώματά τους. Ο συντακτικός ρόλος των συμπληρωμάτων του ρήματος πολλές φορές καθορίζει τη σημασία και το λεξικό ποιόν ενεργείας του ρήματος (π.χ. καταστάσεις, δραστηριότητες, συμβάντα και επιτεύξεις). Η αντιστοιχία του κατηγορικού περιβάλλοντος στη σημασία και στο ποιόν ενεργείας αποτελεί μία πολύπλοκη διεργασία που συντελείται κατά τη διάρκεια της κατάκτησης των ρηματικών δομών. Τα ουσιαστικά αφ' ενός δεν καθορίζουν το λεξικό ποιόν ενεργείας, αφ' ετέρου διατηρούν τη σημασία τους ανεξάρτητα από τη σύνταξη της πρότασης.

2.3.2 Πώς όμως μπορούν τα παιδιά να κατακτήσουν τη σημασία των ουσιαστικών;

Θεωρείται ότι το παιδί ακολουθεί για την κατάκτηση της σημασίας των ουσιαστικών τη «διαδικασία της αντιστοιχίας της λέξης στον κόσμο». Σύμφωνα με αυτήν την υπόθεση, το παιδί προσέχει κατά την παραγωγή της λέξης την παρουσία των αντικειμένων. Αν η φωνολογική ενότητα ή λέξη συμπίπτει με την παρουσία ενός αντικειμένου, τότε το παιδί συνδυάζει τη λέξη με τη σημασία της. Για παράδειγμα, το παιδί παρατηρεί μια μπάλα και παράλληλα ακούει τη λέξη μπάλα, με αποτέλεσμα να συμπεράνει ότι το αντικείμενο που παρατηρεί ονομάζεται μπάλα (Guasti, 2002).

Παρά το γεγονός ότι η διαδικασία της αντιστοιχίας φαίνεται ιδιαίτερα απλή, θα μπορούσε να προκαλέσει δυσκολίες αν η σχέση λέξης και αναφερομένου αντικειμένου δεν ήταν ευδιάκριτη. Για παράδειγμα, όταν ο νέος φυσικός ομιλητής ακούει τη λέξη γάτα και βλέπει μια εικόνα με μια γάτα και έναν ελέφαντα, πως θα κατανοήσει ποιο ζώο είναι η γάτα; Με τα αφηρημένα ουσιαστικά η διαδικασία είναι πιο περίπλοκη, αφού δεν υπάρχει παράλληλη αναφορά σε ένα αντικείμενο, αλλά σε μια κατάσταση. Σύμφωνα με πολλούς ερευνητές, το παιδί ξεπερνά αυτές τις δυσκολίες με τη βοήθεια μιας έμφυτης προδιάθεσης και τριών έμφυτων «προκαταλήψεων».

2.3.3 Προκαταλήψεις για την κατάκτηση της σημασίας των ουσιαστικών

Σύμφωνα με τον Markman (1994), παρατηρήθηκαν στα παιδιά τρία είδη προκατάληψης για την κατάκτηση της σημασίας των

ουσιαστικών: η προκατάληψη του όλου αντικειμένου, η ταξινομική προκατάληψη και η προκατάληψη της αμοιβαίας αποκλειστικότητας. Στη συνέχεια, παρουσιάζονται τρεις μορφές προκατάληψης.

A. Προκατάληψη του όλου αντικειμένου: Σύμφωνα με την προκατάληψη του όλου αντικειμένου, το παιδί εικάζει ότι οι νέες λέξεις αναφέρονται σε όλο το αντικείμενο και όχι σ' ένα μέρος αυτού. Αυτή η υπόθεση βοηθάει το παιδί να μην εστιάζει την προσοχή του στα τμήματα, στο χρώμα ή στο υλικό των αντικειμένων. Με αυτόν τον τρόπο, το παιδί δεν οδηγείται σε εσφαλμένα συμπεράσματα. Για παράδειγμα, όταν το παιδί ακούει τη λέξη γάτα και βλέπει το ζώο που καλείται με αυτό το όνομα, δεν υποθέτει ότι γάτα ονομάζεται η ουρά ή το τρίχωμα του ζώου, αλλά ότι γάτα ονομάζεται το ίδιο το ζώο.

B. Ταξινομική προκατάληψη: Η ταξινομική προκατάληψη βοηθάει το παιδί να χρησιμοποιεί τη νέα λέξη όταν αναφέρεται σε αντικείμενα του ίδιου είδους και όχι σε αντικείμενα που συνδέονται θεματικά. Για παράδειγμα, όταν μάθει το παιδί ότι η λέξη αγελάδα αντιστοιχεί σε ένα είδος ζώου, δεν πρόκειται να θεωρήσει ότι το ουσιαστικό αγελάδα χρησιμοποιείται για το γάλα ή το τυρί, δηλαδή τα προϊόντα που παράγονται από την αγελάδα. Αντιθέτως, μπορεί να γενικεύσει τη χρήση της λέξης αγελάδα για ζώα με τα ίδια χαρακτηριστικά.

Γ. Προκατάληψη της αμοιβαίας αποκλειστικότητας: Σύμφωνα με την προκατάληψη της αμοιβαίας αποκλειστικότητας, κάθε αντικείμενο μπορεί να έχει μόνο μία ονομασία. Περισσότερες από μία λέξεις για το ίδιο αντικείμενο αποκλείονται αμοιβαία. Αν το παιδί γνωρίζει ότι το είδος του ζώου που παρατηρεί ονομάζεται γάτα και παράλληλα ακούσει την λέξη ουρά, δεν πρόκειται να συμπεράνει ότι αυτή η κατηγορία του ζώου έχει δύο ονόματα, αλλά ότι η δεύτερη λέξη αναφέρεται σ' ένα μέρος ή ένα χαρακτηριστικό του ζώου.

Οι προκαταλήψεις που περιγράφονται δεν αποτελούν κανόνες, αλλά αντικατοπτρίζουν την τάση των παιδιών να ερμηνεύουν μ' έναν συγκεκριμένο τρόπο τις νέες λέξεις. Παρά την έμφυτη προδιάθεση και τις προκαταλήψεις, πολύ συχνά παρατηρείται το φαινόμενο τα παιδιά να έχουν παρερμηνεύσει τις έννοιες ή την αναφορά των λέξεων, δηλαδή να μην έχει επιτευχθεί η σωστή αντιστοιχία της λέξης στον κόσμο. Αυτές οι «παρανοήσεις» είναι περιορισμένες και μπορούν να κατηγοριοποιηθούν στις υπερεκτάσεις και στις υποεκτάσεις.

Οι υπερεκτάσεις είναι οι πιο συχνές εσφαλμένες «αντιστοιχίες» στην ομιλία του παιδιού. Υπερεκτάσεις ονομάζονται οι αναφορές των λέξεων σε μια ευρύτερη κατηγορία από ότι στη γλώσσα των ενηλίκων. Χαρακτηριστικά παραδείγματα υπερεκτάσεων είναι η χρήση της λέξης μπάλα για οτιδήποτε στρογγυλό, της λέξης κράνος για οτιδήποτε φοριέται στο κεφάλι, της λέξης πουλί για οτιδήποτε πετάει, όπως π.χ. το αεροπλάνο, της λέξης σκύλος για όλα τα τετράποδα ζώα κλπ. Ο λόγος για τον οποίον εμφανίζονται συχνά οι υπερεκτάσεις των εννοιών στον παιδικό λόγο είναι το περιορισμένο λεξιλόγιο του παιδιού. Στην προσπάθειά του να εκφραστεί, το παιδί επιλέγει την ονομασία ενός αντικειμένου που έχει κοινά χαρακτηριστικά με το περιγραφόμενο αντικείμενο: π.χ. πουλί – αεροπλάνο, σκύλος – ζώο, μπάλα - φεγγάρι κλπ.

Οι υποεκτάσεις είναι λιγότερο συχνές στον παιδικό λόγο. Υποεκτάσεις είναι οι περιορισμοί του πεδίου αναφοράς της λέξης. Η Κατή (1992) αναφέρει ότι ένα παιδί που κατακτούσε την Ελληνική θεωρούσε ότι η μητέρα του λεγόταν μαμά όταν ήταν μόνη μαζί με το παιδί της, ενώ έπρεπε να τη φωνάζει κυρία Μάρω όταν ήταν με τους φίλους του, γιατί έτσι την αποκαλούσαν τα άλλα παιδιά. Οι υποεκτάσεις είναι αποτέλεσμα της περιορισμένης εμπειρίας του παιδιού.

2.4 Ρήμα

Η λέξη αυτή που φανερώνουν ότι κάποιος (πρόσωπο, ζώο, πράγμα) ενεργεί ή παθαίνει κάτι από έναν άλλο ή βρίσκεται σε μια κατάσταση λέγεται ρήμα (Καραμήτρου, και άλλοι, 1998).

2.4.1 Η κατάκτηση της σημασίας των ρημάτων

Η κατάκτηση των ρημάτων έπεται συνήθως χρονικά της κατάκτησης των ουσιαστικών. Στα πρώτα στάδια της κατάκτησης του λεξικού τα ρήματα είναι λίγα και χρησιμοποιούνται περιορισμένα. Επειδή τα ρήματα έχουν πιο περίπλοκη έννοια από τα ουσιαστικά (π.χ. είναι προσδιορισμένα ως προς τον χρόνο, το ποιόν ενεργείας, τη γραμματική άποψη κλπ.), δεν είναι δυνατόν να κατακτώνται με τη βοήθεια της διαδικασίας της αντιστοιχίας της λέξης στον κόσμο (Αλεξιάκη, 2006).

Οι Gillette et al. (1999) πραγματοποίησαν ένα πείραμα με ενήλικες με σκοπό να διαπιστώσουν αν είναι εύκολο να συμπεράνει κανείς τη σημασία ενός ρήματος από μια σκηνή που θα παρακολουθήσει. Το πείραμα ήταν το εξής: Οι ερευνητές παρουσίασαν στους ενήλικες ένα βίντεο χωρίς ομιλία το οποίο έδειχνε μητέρες να παίζουν με τα παιδιά τους. Σε κάποιο σημείο του βίντεο ακουγόταν ένα μπιπ το οποίο αντιστοιχούσε σε ένα ουσιαστικό που εκείνη τη στιγμή παρήγαγε η μητέρα. Οι ενήλικες έπρεπε να μαντέψουν ποιο είναι το ουσιαστικό που χρησιμοποίησαν οι μητέρες. Το 45% των απαντήσεων των ενηλίκων περιλάμβανε το ουσιαστικό που χρησιμοποιήθηκε από τις μητέρες. Όταν οι ερευνητές επανέλαβαν την ίδια διαδικασία με το μπιπ να αντιστοιχεί σε κάποιο ρήμα, το ποσοστό επιτυχίας των ενηλίκων στην αναγνώριση του ρήματος ήταν μόνο 15%. Η παρατήρηση της σκηνής στο βίντεο ως

εξωγλωσσικός παράγοντας βοήθησε τους ενήλικες να μαντέψουν τα σωστά ουσιαστικά, αλλά όχι τα ρήματα. Το αποτέλεσμα του πειράματος καταδεικνύει ότι η διαδικασία της κατάκτησης της σημασίας των ρημάτων πρέπει να είναι πιο περίπλοκη από αυτήν των ουσιαστικών.

Η δυσκολία της κατανόησης της σημασίας των ρημάτων είναι ένας από τους τομείς που έχει απασχολήσει κατά καιρούς πολλούς ερευνητές. Η δεύτερη σημαντική δυσκολία για τη σύνθεση του ρηματικού λεξικού είναι η περίπλοκη σύνταξη των ρημάτων. Τα ρήματα συνδέουν τα ουσιαστικά σε μια πρόταση. Η σχέση των ρημάτων με τα ουσιαστικά διαφοροποιεί τη σύνταξη και τη σημασία της πρότασης.

2.4.2 Η υπόθεση της χρήσης του συντακτικού αναβολέα για την κατάκτηση της σημασίας των ρημάτων

Για την κατάκτηση της σημασίας των ρημάτων έχει διατυπωθεί η άποψη ότι δε χρειάζεται μόνο η παρατήρηση, αλλά και η γνώση του συντακτικού περιβάλλοντος στο οποίο εμφανίζεται το ρήμα. Αυτή η υπόθεση ονομάζεται συντακτικός αναβολέας της σημασίας των ρημάτων. Οι Gleitman (1990) και Landau & Gleitman (1985) πιστεύουν ότι στην περίπτωση των ρημάτων τα παιδιά αντιστοιχίζουν τις προτάσεις στον κόσμο και όχι τις λέξεις. Στην αντιστοιχία των προτάσεων στον κόσμο, οι συντακτικές δομές, στις οποίες εμφανίζονται τα ρήματα, περιορίζουν τις ερμηνείες που μπορούν να δοθούν στις προτάσεις και κατ' επέκταση το φάσμα σημασιών που μπορεί να δηλώσει το ρήμα.

Η υπόθεση του συντακτικού αναβολέα στηρίζεται στην παρατήρηση ότι υπάρχει αντιστοιχία ανάμεσα στη σύνταξη και στη σημασία των ρημάτων. Τα παιδιά διαθέτουν την έμφυτη γνώση ότι αυτή η αντιστοιχία ισχύει στη γλώσσα που κατακτούν. Κάθε ρήμα έχει ένα συγκεκριμένο αριθμό ορισμάτων ή συμπληρωμάτων ανάλογα με τη

σημασία του: π.χ. ένα αμετάβατο ρήμα έχει μόνο ένα όρισμα (το υποκείμενο), ένα μεταβατικό ρήμα έχει δύο ορίσματα (το υποκείμενο και το αντικείμενο) κλπ. Τα επόμενα παραδείγματα (1) και (2) περιλαμβάνουν ένα αμετάβατο και ένα μεταβατικό ρήμα με τα ορίσματά τους:

(1) Ο Γιάννης γελά.

Γελώ: [O₁]

(2) Ο Γιάννης έσπασε το ποτήρι.

Σπάω: [O₁, O₂]

Τα ορίσματα προσδιορίζουν τους συμμετέχοντες σ' ένα γεγονός και διακρίνονται σε σχέση με το θεματικό ρόλο τους: π.χ. θεματικοί ρόλοι είναι ο δράστης, ο δέκτης, το θέμα, ο σκοπός κλπ. Κάθε θεματικός ρόλος αντιστοιχεί σ' ένα συντακτικό ρόλο: π.χ. ο δράστης είναι συνήθως το υποκείμενο, ο δέκτης το έμμεσο αντικείμενο, το θέμα το άμεσο αντικείμενο κλπ.

Όταν τα παιδιά ακούν την πρόταση (1), αντιλαμβάνονται ότι το ρήμα έχει ένα όρισμα, το υποκείμενο. Τότε, η σημασία του ρήματος είναι αμετάβατη. Όταν τα παιδιά ακούν την πρόταση (2), αντιλαμβάνονται ότι το ρήμα σπάω έχει δύο ορίσματα που αντιστοιχούν στο υποκείμενο-δράστη και στο αντικείμενο-θέμα. Σ' αυτήν την περίπτωση, το παιδί δεν μπορεί να συνδέσει το ρήμα με μια αμετάβατη έννοια, αλλά μόνο με μια μεταβατική. Επομένως, τα παιδιά μπορούν να κατανοήσουν ένα μέρος της σημασίας του ρήματος από τη συντακτική δομή, στην οποία εμφανίζεται το ρήμα. Μ' αυτόν τον τρόπο, μπορούν να αντιστοιχίσουν πιο εύκολα την πρόταση που ακούν στην κατάσταση που βιώνουν και να εστιάσουν την προσοχή τους μόνο στις έννοιες που επιτρέπει η σύνταξη του ρήματος.

Για να διαπιστωθεί αν αληθεύει η υπόθεση της χρήσης του συντακτικού αναβολέα στην κατάκτηση της σημασίας των ρημάτων, πραγματοποίησε η Naigles (1990) ένα πείραμα με παιδιά ηλικίας δύο

ετών που κατακτούσαν την αγγλική γλώσσα. Η Naigles εφάρμοσε την μέθοδο της προτίμησης κατεύθυνσης του βλέμματος. Σύμφωνα με αυτήν την πειραματική μέθοδο, τα παιδιά κάθονται στα γόνατα του γονέα τους μπροστά από δύο βίντεο-οθόνες. Η κάθε οθόνη παρουσιάζει μια διαφορετική σκηνή. Συγκεκριμένα, στην πρώτη οθόνη μια πάπια χτυπάει ένα λαγουδάκι, ενώ στη δεύτερη η πάπια και το λαγουδάκι παίζουν. Οι σκηνές παρουσιάζονται στις οθόνες ξεχωριστά. Αφού το παιδί εξοικειωθεί με τις εικόνες, ακούει από ένα κρυμμένο μεγάφωνο τις δύο προτάσεις με το άγνωστο ρήμα “gorp”:

(3) The duck is goring the bunny. (= Η πάπια xxx το λαγουδάκι).

(4) The duck and the bunny are goring. (= Η πάπια και το λαγουδάκι xxx.)

Το παιδί ακούει αρχικά την πρώτη πρόταση χωρίς να βλέπει τις εικόνες στις οθόνες, ενώ μετά επαναλαμβάνεται το ίδιο γλωσσικό ερέθισμα με την παρουσίαση των εικόνων. Πριν ακουστεί η δεύτερη πρόταση, ανάβει πάνω από το μεγάφωνο ένα φως για να προετοιμάσει το παιδί να στρέψει την προσοχή του στην πρόταση που ακολουθεί. Το παιδί πρέπει να παρατηρεί τις οθόνες κατά τη διάρκεια που θα ακούει τις προτάσεις. Το αποτέλεσμα του πειράματος ήταν το ακόλουθο: Όταν τα παιδιά άκουγαν την μεταβατική πρόταση (3), προτιμούσαν να κοιτούν για περισσότερη ώρα την οθόνη που έδειχνε την πάπια να χτυπάει το λαγουδάκι. Αντίστοιχα, όταν τα παιδιά άκουγαν την πρόταση (4), προτιμούσαν να στρέφουν την προσοχή τους για περισσότερη ώρα στην οθόνη που παρουσίαζε την πάπια και το λαγουδάκι να παίζουν. Το πείραμα αποδεικνύει με σαφήνεια ότι τα παιδιά είναι σε θέση να αναγνωρίσουν τη σημασία ενός άγνωστου ρήματος με τη βοήθεια του συντακτικού περιβάλλοντος στο οποίο εμφανίζεται το ρήμα. Επομένως, η

υπόθεση της χρήσης του συντακτικού αναβολέα επιβεβαιώνεται πειραματικά.

Ο σημαντικός ρόλος της σύνταξης του ρήματος διαφαίνεται επίσης στην έρευνα των Landau & Gleitman (1985), οι οποίες μελέτησαν την κατάκτηση των ρημάτων σε τυφλά παιδιά. Οι ερευνήτριες παρατήρησαν ότι τα τυφλά παιδιά ηλικίας τριών ετών αντιλαμβάνονταν τα αισθήσεως σημαντικά ρήματα που αναφέρονται στην όραση με τον ίδιο τρόπο όπως τα παιδιά που βλέπουν. Για παράδειγμα, τα τυφλά παιδιά γνωρίζουν ότι το αγγλικό ρήμα look (κοιτώ) είναι ενεργητικό/μεταβατικό και αναφέρεται στη σκόπιμη παρατήρηση κάποιου αντικειμένου. Αντιθέτως, το ρήμα see (βλέπω) δεν αναφέρεται στη σκόπιμη παρατήρηση, αλλά στην αντιληπτική ικανότητα της όρασης. Επειδή τα τυφλά παιδιά βλέπουν με την αφή, χρησιμοποιούν τα ρήματα look και see, όταν αγγίζουν ένα αντικείμενο. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι τα παιδιά διαφοροποιούν το μεταβατικό ρήμα look από το αισθήσεως σημαντικό see ως εξής: Όταν π.χ. αγγίζουν μια καρέκλα, χρησιμοποιούν το ρήμα see, το οποίο δηλώνει απλά την αντιληπτική τους ικανότητα. Όταν όμως ψηλαφίζουν (παρατηρούν) μια καρέκλα, χρησιμοποιούν το ρήμα look, το οποίο δηλώνει τη σκόπιμη παρατήρηση του αντικειμένου. Πρέπει να σημειωθεί ακόμη ότι τα τυφλά παιδιά κατανοούν τι σημαίνουν τα ρήματα βλέπω και κοιτώ για τα άτομα που έχουν την ικανότητα της όρασης.

Βασιζόμενες σε αυτήν την μελέτη, οι Landau & Gleitman (1985) υποθέτουν ότι τα παιδιά κατανοούν τη σημασία και τη διαφορά των δύο αντιληπτικών ρημάτων look και see μόνο μέσα από τις συντακτικές τους ιδιότητες. Πρώτον, αυτά τα δύο ρήματα διαφοροποιούνται από άλλα ρήματα, όπως τα ρήματα που δηλώνουν κίνηση come (έρχομαι) και go (πάω) ως προς τα ορίσματα που δέχονται. Ενώ τα ρήματα look και see δέχονται μια δευτερεύουσα πρόταση για συμπλήρωμα, τα ρήματα come

και go δεν επιτρέπουν δευτερεύουσα πρόταση, όπως φαίνεται στις προτάσεις (5) και (6).

(5) Look how I do it. (Κοίτα πως το κάνω!)

(6) I come that you do it. (Ερχομαι ότι το κάνεις)

Δεύτερον, το ρήμα look διαφέρει από το ρήμα see ως προς τη σύνταξη. Το look χρησιμοποιείται για διαταγές όπως φαίνεται στο παράδειγμα (7), ενώ το see δεν έχει αυτή τη σημασία, όπως δείχνει το (8).

(7) Look at this! (Κοίτα αυτό!)

(8) See this table! (Δες αυτό το τραπέζι)

Η συντακτική δομή της πρότασης μπορεί, επομένως, να βοηθήσει τα παιδιά να κατανοήσουν τουλάχιστον ένα τμήμα της σημασίας ενός αγνώστου ρήματος. Η χρήση του συντακτικού αναβολέα στην κατάκτηση της σημασίας των ρημάτων προϋποθέτει ότι τα παιδιά έχουν μεταβεί στο στάδιο της συντακτικής ανάλυσης των γλωσσικών δεδομένων του περιβάλλοντος στο οποίο μεγαλώνουν. Στην επόμενη παράγραφο θα εξετάσουμε την υπόθεση της χρήσης του σημασιολογικού αναβολέα στην κατάκτηση της σύνταξης.

2.4.3 Η υπόθεση της χρήσης του σημασιολογικού αναβολέα στην κατάκτηση της σύνταξης των ρημάτων

Η υπόθεση της χρήσης του σημασιολογικού αναβολέα στην κατάκτηση της σύνταξης εξετάζει την κατάκτηση του ρηματικού λεξικού από μια διαφορετική οπτική γωνία από αυτήν που αναλύθηκε παραπάνω. Ο Pinker (1984, 1994), ο οποίος είναι ο θεμελιωτής αυτής της υπόθεσης, θεωρεί ότι τα παιδιά δεν έχουν εκ γενετής στη διάθεσή τους τη συσχέτιση των συντακτικών δομών με τη σημασία των ρημάτων, αλλά ότι τα παιδιά

μπορούν να συνδυάσουν τους εκ γενετής προδιαγεγραμμένους σημασιολογικούς ρόλους με τις συντακτικές δομές των ρημάτων. Αυτό σημαίνει ότι οι δύο υποθέσεις έχουν διαφορετικό σημείο εκκίνησης. Σύμφωνα με την υπόθεση του συντακτικού αναβολέα, θεωρείται η γνώση της σύνταξης των ρημάτων ως προϋπάρχουσα για την κατάκτηση της σημασίας, ενώ βάσει της υπόθεσης του σημασιολογικού αναβολέα θεωρείται η γνώση των θεματικών ρόλων των ορισμάτων ως απαραίτητη προϋπόθεση για την κατάκτηση των συντακτικών ρόλων και την κατηγοριοποίηση του ρήματος.

Ο Pinker (1984, 1994) έχει ως αφετηρία στη διατύπωση της θεωρίας του την άποψη της Grimshaw (1979) ότι τα παιδιά διαθέτουν έμφυτους σημασιολογικούς κανόνες για να κατηγοριοποιούν σωστά τις λέξεις. Αυτοί οι κανόνες είναι οι ακόλουθοι: Τα αντικείμενα αντιστοιχούν σε ουσιαστικά, οι πράξεις σε ρήματα, οι ιδιότητες σε επίθετα κλπ. Με τον ίδιο τρόπο, το παιδί μαντεύει τους θεματικούς ρόλους των ορισμάτων σε μια πρόταση. Ας υποθέσουμε ότι το παιδί ακούει την πρόταση (9)

(9) John is hitting Bill. (Ο Γιάννης χτυπάει τον Βασίλη.)

Παρατηρώντας τη σκηνή που διαδραματίζεται όταν ακούγεται αυτή η πρόταση, το παιδί αντιλαμβάνεται ότι ο Γιάννης είναι ο δράστης και ο Βασίλης ο δέκτης της ενέργειας του Γιάννη. Πώς όμως το παιδί συμπεραίνει τους συντακτικούς ρόλους στην πρόταση και κατ' επέκταση το συντακτικό περιβάλλον του ρήματος; Σύμφωνα με τον Pinker, οι σημασιολογικοί ρόλοι ενώνονται με τους συντακτικούς βάσει ορισμένων «συνδετικών κανόνων» (Pinker, 1984 και Behrens, 1999). Για παράδειγμα, ένας συνδετικός κανόνας ορίζει ότι ο θεματικός ρόλος του δράστη είναι το υποκείμενο της πρότασης. Το παιδί διαπιστώνει τότε ότι

ο Γιάννης είναι το υποκείμενο. Αντιθέτως, ο θεματικός ρόλος του δέκτη είναι το αντικείμενο της πρότασης, δηλαδή η φράση «τον Βασίλη».

Η διαδικασία της χρήσης του σημασιολογικού αναβολέα για την κατάκτηση της σύνταξης, βασίζεται στους θεματικούς ρόλους, στους έμφυτους «συνδετικούς κανόνες» και στην παρατήρηση, ενώ η διαδικασία της χρήσης του συντακτικού αναβολέα για την κατάκτηση της σημασιολογίας στηρίζεται στην έμφυτη συντακτική γνώση των παιδιών και στην παρατήρηση.

2.5 Προγενέστερες έρευνες

Η έρευνα των Marinellie και Chan (2006) πραγματοποιήθηκε για να μελετηθεί κατά πόσο επηρεάζει η συχνότητα μιας λέξης στην αναγνώριση και στην παραγωγή της σημασίας της. Αλλά και να ερευνήσει την υπόθεση ότι οι λέξεις υψηλής συχνότητας έχουν ένα σημαντικό πλεονέκτημα στην παραγωγή των ορισμών σε σχέση με τις χαμηλής συχνότητας λέξεις.

Στην έρευνα συμμετείχαν σύνολο 120 άτομα χωρισμένα σε 4 ηλικιακές ομάδες. Η πρώτη ομάδα περιλάμβανε παιδιά ηλικίας 9 ετών, η δεύτερη 13 ετών, η τρίτη 15 ετών και η τέταρτη ομάδα παιδιά τα οποία φοιτούσαν σε πανεπιστήμιο. Όλοι οι συμμετέχοντες δεν είχαν στο ιστορικό τους διαταραχές ακοής, ομιλίας και λόγου. Και όλοι είχαν ως μητρική τους γλώσσα, την αγγλική. Η αξιολόγηση περιλάμβανε 12 ουσιαστικά και 12 ρήματα, από τα οποία τα 6 ήταν υψηλής συχνότητας και τα 6 χαμηλής συχνότητας, αντίστοιχα, και τα παιδιά καλούνταν να συμπληρώσουν τους ορισμούς της κάθε λέξης σε συγκεκριμένο φυλλάδιο. Οι απαντήσεις κωδικοποιούνταν με βαθμολογία από 1 έως 7, όπου 1 δεν ήταν κατανοητή η σημασία και 7 ήταν πολύ καλά κατανοητή.

Στην συγκεκριμένη έρευνα όσον αφορά τα ουσιαστικά υψηλής συχνότητας τα επίπεδα βαθμολογίας ήταν κοντά στο όριο και δεν διέφεραν σημαντικά μεταξύ τους οι τέσσερις ηλικιακές ομάδες. Όμως στα ουσιαστικά χαμηλής συχνότητας τα επίπεδα βαθμολόγησης είχαν σημαντικές διαφορές, δηλαδή η βαθμολογία των λέξεων αυξανόταν από την πρώτη ομάδα στην δεύτερη, από την δεύτερη στην τρίτη και κατ' επέκταση στην τέταρτη ομάδα.

Όσον αφορά τα ρήματα, στα υψηλής συχνότητας ρήματα αυξήθηκε σημαντικά οι διαφορά μεταξύ της πρώτης και της δεύτερης ηλικιακής ομάδας, αλλά δεν συνέβηκε το ίδιο και μεταξύ των ομάδων των 15 ετών και αυτών που φοιτούν σε πανεπιστήμιο, γιατί είχαν και οι 2 ομάδες υψηλές και σχεδόν ίδιες βαθμολογίες. Στα ρήματα χαμηλής συχνότητας είχαν διαφορά μεταξύ τους και οι τέσσερις ηλικιακές ομάδες, αλλά μόνο η ομάδα με τα παιδιά που φοιτούν σε πανεπιστήμιο βρισκόταν κοντά στο ανώτατο όριο βαθμολόγησης.

Ο Ocura et al (2006), ήθελαν να μελετήσουν αν τα παιδιά από την Ιαπωνία και οι φροντιστές τους έχουν μια ισορροπία όσον αφορά τις λέξεις στο λεξιλόγιο τους, ίδια χρήση ουσιαστικών και ρημάτων. Έτσι, συμμετείχαν τριάντα ένα (31) παιδιά (14 αγόρια και 17 κορίτσια), ηλικίας 12-24 μηνών και οι φροντιστές τους (μητέρες). Όλες οι οικογένειες ζούσαν σε μια μικρή νομαρχιακή πρωτεύουσα και όλα τα παιδιά τα φρόντιζαν οι μητέρες τους.

Η αξιολόγηση έγινε με βιντεοσκόπηση σε ένα δωμάτιο του πανεπιστημίου και περιλάμβανε 14 λεπτά από συγκεκριμένα παιχνίδια που τους δίνονταν και 5 λεπτά από περιγραφή τριών βιβλίων, που περιείχαν το ένα εικόνες από ζώα, το άλλο εικόνες αντικειμένων από το σπίτι και το τρίτο εικόνες από δραστηριότητες μια μέρας. Ο αριθμός των ουσιαστικών και των ρημάτων καθορίστηκε στο πλαίσιο του παιχνιδιού και του βιβλίου.

Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν ότι τα παιδιά παράγουν περισσότερα ουσιαστικά παρά ρήματα και στις δύο δοκιμασίες, αλλά παράγουν περισσότερα ουσιαστικά στην δραστηριότητα με το εικονογραφημένο βιβλίο παρά στη δραστηριότητα του παιχνιδιού. Οι φροντιστές όμως, δεν είχαν τα ίδια αποτελέσματα και στις δύο δραστηριότητες. Στην δραστηριότητα με το εικονογραφημένο βιβλίο οι φροντιστές παράγουν περισσότερα ουσιαστικά παρά ρήματα, ενώ στην δραστηριότητα του παιχνιδιού παράγουν περισσότερα ρήματα παρά ουσιαστικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Μεθοδολογία

3.1. Συμμετέχοντες στην έρευνα

Η παρούσα έρευνα ξεκίνησε τον Αύγουστο του 2008. Συμμετείχαν συνολικά 80 παιδιά ηλικίας 9 και 12 ετών, από τα οποία τα 40 ήταν από χωριό της Λευκωσίας και τα υπόλοιπα 40 από την πόλη της Πάτρας. Βασικό κριτήριο της επιλογής των παιδιών ήταν να έχουν καλή όραση και ακοή, καλή άρθρωση, καλά κινητικά, αισθητηριακά και νοητικά χαρακτηριστικά και χωρίς προβλήματα λόγου και ομιλίας.

Στην Κύπρο υπήρχε τηλεφωνική επικοινωνία με τους γονείς των παιδιών, οι οποίοι ενημερώθηκαν για το θέμα της έρευνας και τον τρόπο με τον οποίο θα διεξαχθεί. Έπειτα ορίστηκε η συνάντηση για την αξιολόγηση των παιδιών (την αμέσως επόμενη ημέρα). Αφού οι γονείς υπέγραφαν μια σχετική υπεύθυνη δήλωση και έδιναν κάποια βασικά στοιχεία του παιδιού (βλ. σχετικό έντυπο), άρχιζε η αξιολόγηση.

Στην Ελλάδα η διαδικασία ήταν διαφορετική, το δείγμα πάρθηκε από σχολεία. Έτσι, μετά από συνεννόηση με την διεύθυνση του σχολείου και την επίδειξη της σχετικής βεβαίωσης του ΑΤΕΙ Πατρών για την είσοδο στο σχολείο, δόθηκε στα παιδιά μια υπεύθυνη δήλωση. Η υπεύθυνη δήλωση που δόθηκε στα παιδιά έπρεπε να επιστραφεί υπογραμμένη από τους γονείς και την άδειά τους να συμμετέχουν τα παιδιά τους στην έρευνα. Μετά την συλλογή των δηλώσεων από τα παιδιά γινόταν συνεννόηση με την εκπαιδευτικό του κάθε τμήματος για το πότε θα οριστεί η επόμενη συνάντηση για την κατ' ιδίαν συνάντηση με τα παιδιά (οριζόταν σε περιόδους όπου τα παιδιά δεν είχαν κύρια μαθήματα).

3.2. Εργαλείο

Στην παρούσα έρευνα χρησιμοποιήθηκαν το «Αθηνά Τεστ, Διάγνωσης Δυσκολιών Μάθησης» για την κατηγορία Λεξιλόγιο (Παρασκευόπουλος, και άλλοι, 1999) και το Greek Object and Action Test (GOAT: Kambanaros, 2003) για τις κατηγορίες ουσιαστικά και ρήματα. Σκόπιμο είναι λοιπόν να δοθούν κάποια στοιχεία για τα δύο από αυτά εργαλεία.

Το «Αθηνά Τεστ, Διάγνωσης Δυσκολιών Μάθησης» είναι μια δέσμη από επιμέρους διαγνωστικές δοκιμασίες οι οποίες αξιολογούν ένα ευρύτατο φάσμα κινητικών, αντιληπτικών, νοητικών και ψυχογλωσσικών διεργασιών, και σχετίζονται με τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα παιδιά για να ανταποκριθούν στις μαθησιακές απαιτήσεις του σχολείου (Παρασκευόπουλος, και άλλοι, 1999).

Οι δοκιμασίες αξιολογούν το επίπεδο και το ρυθμό ανάπτυξης του παιδιού σε διάφορους τομείς, όπως η νοητική ικανότητα (γλωσσικές αναλογίες, αντιγραφή σχημάτων, λεξιλόγιο), η άμεση μνήμη ακολουθιών (μνήμη αριθμών, κοινές ακολουθίες, μνήμη εικόνων, μνήμη σχημάτων), η ολοκλήρωση ελλιπών παραστάσεων (ολοκλήρωση προτάσεων, ολοκλήρωση λέξεων), η γράφο-φωνολογική ενημερότητα (διάκριση γραφημάτων, διάκριση φθόγγων, σύνθεση φθόγγων) καθώς και η νευρο-ψυχολογική ωριμότητα (οπτικό-κινητικός συντονισμός, αντίληψη δεξιού-αριστερού, πλευρίωση). Επίσης η αξιολόγηση μας δίνει μια αναλυτική εικόνα της παρούσας κατάστασης του παιδιού σε σημαντικούς τομείς της ανάπτυξης και εντοπίζει ελλειμματικές περιοχές, οι οποίες, ενδεχομένως να παρεμποδίζουν το παιδί να ανταποκριθεί στις μαθησιακές απαιτήσεις του σχολείου και χρίζουν ιδιαίτερης διδακτικής-διορθωτικής παρέμβασης (Παρασκευόπουλος, και άλλοι, 1999).

Στην συγκεκριμένη έρευνα θα χρησιμοποιηθεί από τον τομέα της νοητικής ικανότητας, η γλωσσική κλίμακα «Λεξιλόγιο». Η κλίμακα «Λεξιλόγιο» αξιολογεί το βαθμό της οργάνωσης των εννοιών εκ μέρους του παιδιού, τόσο της οριζόντιας (τον εννοιολογικό πλούτο) όσο και της κάθετης-ιεραρχικής (το βαθμό αφαίρεσης-γενίκευσης) των εννοιών. Αποτελείται από 20 λέξεις-έννοιες, ποικίλου περιεχομένου (αντικείμενα, καταστάσεις, δράσεις), όπως π.χ. Σφυρί, Δειλός, Θλίψη, Παραμελώ κ.λπ. και το παιδί καλείται να δώσει το εννοιολογικό περιεχόμενο των λέξεων αυτών, λέγοντας ότι γνωρίζει για τις λέξεις-έννοιες αυτές (Παρασκευόπουλος, και άλλοι, 1999).

Χορηγήθηκε επίσης το Greek Object and Action Test (GOAT: Kambanaros, 2003) για την ανάκληση των ρημάτων και των ουσιαστικών. Το GOAT περιλαμβάνει τις εξής κατηγορίες:

- 1) ανόργανα ουσιαστικά
- 2) ανόργανα ρήματα
- 3) ενόργανα ουσιαστικά με φωνημική σχέση
- 4) ενόργανα ρήματα με φωνημική σχέση
- 5) ενόργανα ουσιαστικά χωρίς φωνημική σχέση και
- 6) ενόργανα ρήματα χωρίς φωνημική σχέση

Το τεστ αυτό αποτελείται από έγχρωμες φωτογραφίες και παρουσιάζονται σε μορφή power point πλήρους οθόνης του ηλεκτρονικού υπολογιστή. Για την κατονομασία των ουσιαστικών/αντικειμένων χορηγούνται ξεχωριστά οι φωτογραφίες και ζητείτε να ονομάσουν το αντικείμενο της φωτογραφίας. Για την κατονομασία των ρημάτων/ενεργειών ζητείτε να περιγράψουν με μια λέξη τι κάνει το άτομο της φωτογραφίας (GOAT: Kambanaros, 2003).

Στην παρούσα έρευνα όμως δεν χρησιμοποιήθηκαν οι φωτογραφίες, αλλά απλά τα ουσιαστικά και τα ρήματα ως λέξεις. Και τα παιδιά καλούνταν να δώσουν την σημασία της κάθε λέξης αν την γνώριζαν.

3.3 Αξιοπιστία και εγκυρότητα

Ο όρος «αξιοπιστία» αναφέρεται στο βαθμό στον οποίο ένα αποτέλεσμα μπορεί να επιβεβαιωθεί με την επανάληψη (Anastasi, 1988; Cronbach, 1990). Ένα τεστ θεωρείται αξιόπιστο όταν το ίδιο υποκείμενο παρουσιάσει τα ίδια αποτελέσματα, εφόσον επαναληφθεί η χορήγησή του μετά από ένα χρονικό διάστημα και κάτω από τις ίδιες συνθήκες.

Η επανάληψη της έρευνας για να επιβεβαιώσουμε την αξιοπιστία της, ήταν αδύνατη λόγω χρόνου και πρακτικών δυσκολιών, όπως η μετακίνηση της ερευνήτριας σε Ελλάδα και Κύπρο, καθώς και η συνάντηση με τα ίδια υποκείμενα που συμμετείχαν στην έρευνα για δεύτερη φορά.

Όμως βασιζόμενη στην εδώ και χρόνια επικρατούσα άποψη στους εκπαιδευτικούς κύκλους ότι οι Ελληνοκύπριοι μαθητές υστερούν στον προφορικό και γραπτό τους λόγο σε σχέση με τα υπόλοιπα Ελληνόπουλα, πιστεύω πως σε περίπτωση επανάληψης της ίδιας έρευνας τα αποτελέσματα θα διαφοροποιούνταν ελάχιστα ως καθόλου. Το στοιχείο αυτό ενισχύει τη αξιοπιστία της έρευνας, αφού η άποψη προέρχεται από εκπαιδευτικούς οι οποίοι κατά κόρον αναλαμβάνουν την διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στα παιδιά της Κύπρου σε κάθε ηλικία.

Η «εγκυρότητα» αποτελεί την πιο σημαντική παράμετρο σε ένα τεστ. Αναφέρεται στην απόδειξη ότι το τεστ αξιολογεί αυτό για το οποίο είναι σχεδιασμένο να αξιολογεί (Anastasi, 1988; Cronbach, 1990). Στην συγκεκριμένη έρευνα, η οποία εξέταζε την διαφορά στην κατοχή των εννοιών συγκεκριμένου λεξιλογίου μεταξύ παιδιών από Ελλάδα και Κύπρο, χρησιμοποιήθηκαν επιλεκτικά συγκεκριμένα τμήματα διεθνώς αναγνωρισμένων εξεταστικών δοκιμίων, το «Αθηνά τεστ» και το «GOAT τεστ». Τα τμήματα αυτά επιλέγηκαν με κριτήριο το ζητούμενο της

έρευνας. Από το «Αθηνά τεστ» επιλέγηκε η κατηγορία «Λεξιλόγιο» και από το «GOAT τεστ» τα «Ρήματα» και τα «Ουσιαστικά».

Τα αποτελέσματα από την εφαρμογή των πιο πάνω δοκιμίων εξυπηρέτησαν το σκοπό της έρευνας και συνέβαλαν στην εξαγωγή συγκεκριμένων απαντήσεων που αφορούσαν την ερευνητική υπόθεση. Με τον τρόπο αυτό αποδεικνύεται η εγκυρότητα της έρευνας.

3.4. Διαδικασία

Μετά από την πιο πάνω διαδικασία, άρχιζε το δεύτερο κομμάτι της έρευνας, η αξιολόγηση των παιδιών. Η αξιολόγηση των παιδιών γινόταν με κάθε παιδί ξεχωριστά, σε ένα ήσυχο δωμάτιο και διαρκούσε από 10 έως 15 λεπτά. Η αξιολόγηση αποτελείτο από 60 λέξεις, χωρισμένες σε 3 κατηγορίες (20 λέξεις σε κάθε ομάδα). Η πρώτη ομάδα αποτελείτο από λέξεις γενικού περιεχομένου όπου πάρθηκε από το «Αθηνά Τεστ, Διάγνωσης δυσκολιών μάθησης» (1999), της κατηγορίας «Λεξιλόγιο». Οι άλλες δύο ομάδες αποτελούνταν από «Ουσιαστικά» και «Ρήματα», χαμηλής και υψηλής συχνότητας από το GOAT (2003). Με την χορήγηση των 60 λέξεων, εξεταζόταν η ικανότητα των παιδιών να γνωρίζουν την σημασία των λέξεων μετά από ακουστικό ερέθισμα, όπως τι είναι «μήλο», τι είναι «ξύστρα», τι σημαίνει «ξύνω», και καταγραφόταν η απάντηση τους σε συγκεκριμένες φόρμες. Στην περίπτωση που κάποιο από τα παιδιά αδυνατούσε να δώσει την σημασία της λέξης γινόταν προσπάθεια για να προκληθεί η επιθυμητή απάντηση, δίνοντας στο παιδί κάποιο στοιχείο για να βρει την σημασία. Αν πάλι το παιδί δεν μπορούσε να δώσει απάντηση τότε θεωρείται ότι δεν έχει δώσει απάντηση.

Οι απαντήσεις των παιδιών βαθμολογούνταν με την κλίμακα 2,1 και 0. Το πόσες μονάδες θα πάρει η απάντηση καθορίζεται από το

περιεχόμενο και την σαφήνεια της απάντησης. Δεν λαμβάνονται υπόψη η κομψότητα ή η ποσότητα της γλωσσικής έκφρασης του παιδιού, όμως σε καμία περίπτωση δεν αφαιρούνται μονάδες όταν το παιδί έκανε κάποιο γραμματικό ή συντακτικό λάθος στην βαθμολόγηση μιας ερώτησης. Επίσης, όταν το παιδί δίνει μια απάντηση που δεν φαίνεται καθαρά σε ποια βαθμολογική διαβάθμιση ανήκει δίνεται μεγαλύτερος παρά μικρότερος βαθμός.

Η απάντηση που παίρνει 2 μονάδες είναι αυτή που δείχνει καλή κατανόηση της λέξης με έναν από τους παρακάτω τρόπους:

- Μια γενικότερη εννοιολογική κατηγορία στην οποία υπάγεται η συγκεκριμένη λέξη
π.χ. το «σφυρί» είναι εργαλείο
- Μια κύρια ή γενική χρήση (ή λειτουργία)
π.χ. το «μήλο» το τρώμε
- Ένα καθοριστικό περιγραφικό χαρακτηριστικό (ή ιδιότητα)
π.χ. το «άγουρο» δεν είναι νόστιμο
- Μερικά, λιγότερα καθοριστικά αλλά σωστά, περιγραφικά χαρακτηριστικά (ή ιδιότητες) που αθροιστικά υποδηλώνουν καλή κατανόηση της λέξης
π.χ. η «κότα» έχει πόδια, φτερά, λειρί
- Ένα καλό συνώνυμο
π.χ. «θλίψη» είναι η λύπη
- Μια καλή παρομοίωση ή μεταφορική έννοια της λέξης
π.χ. το «γάντι είναι σαν χέρι»

(Παρασκευόπουλος, και άλλοι, 1999)

Κάθε απάντηση που δεν είναι λανθασμένη, αλλά δείχνει πτωχό ή ασαφές περιεχόμενο, παίρνει 1 μονάδα με έναν από τους παρακάτω τρόπους:

- Μια δευτερεύουσα ή επιμέρους-συγκεκριμένη χρήση

- π.χ. το «μήλο» το κάνουμε μαρμελάδα
- Ένα ή περισσότερα χαρακτηριστικά (ή ιδιότητες) που είναι μεν σωστά, αλλά όχι καθοριστικά-πρωτεύοντα διακριτά γνωρίσματα
π.χ. ο «μύθος» είναι κάτι που έγινε τα παλιά τα χρόνια
- Ένα αόριστο ή λιγότερο σχετικό συνώνυμο
π.χ. «θλίψη» είναι το κλάμα
- Ένα πετυχημένο παράδειγμα που χρησιμοποιεί την ίδια τη λέξη
π.χ. η ομπρέλα είναι «αδιάβροχη»
- Απλή χρήση ενός διαφορετικού γραμματικού τύπου της λέξης
π.χ. «ακροβάτης» είναι αυτός που κάνει ακροβατικά

(Παρασκευόπουλος, και άλλοι, 1999)

Η απάντηση που παίρνει 0 μονάδες παίρνει αυτή που δείχνει:

- Σαφώς λανθασμένη απάντηση
π.χ. «παρατηρώ» σημαίνει παρατάω
- Μια απάντηση που δεν είναι τελείως λανθασμένη, αλλά είναι πολύ αόριστη ή αναφέρεται σε ασήμαντα χαρακτηριστικά ή δείχνει πτωχή σκέψη
π.χ. η «κότα» περπατάει
- Μια κοινή φράση που χρησιμοποιεί την ίδια λέξη, χωρίς να δείχνει κατανόηση της λέξης
π.χ. ο «ακροβάτης» είναι ένας άνθρωπος

(Παρασκευόπουλος, και άλλοι, 1999)

3.5. Στατιστικές τεχνικές

Η στατιστική είναι η επιστήμη που ασχολείται με τη συλλογή δεδομένων, την περιγραφή τους και την εξαγωγή τεκμηριωμένων

αποτελεσμάτων με τη χρήση επιστημονικά αποδεκτών τεχνικών. Αν θέλαμε να δώσουμε έναν άλλο ορισμό στον όρο “στατιστική” θα επιλέγαμε αυτόν που έδωσε ο πατέρας της σύγχρονης στατιστικής Ronald Fisher (1890-1962): Στατιστική είναι ένα σύνολο αρχών και μεθοδολογιών για:

- Το σχεδιασμό της διαδικασίας συλλογής δεδομένων
- Τη συνοπτική και αποτελεσματική παρουσίαση τους
- Την ανάλυση και εξαγωγή αντίστοιχων συμπερασμάτων

Οι βασικές μορφές της στατιστικής είναι αυτές της περιγραφικής στατιστικής και της επαγωγικής στατιστικής. Η μεν πρώτη ασχολείται με την περιγραφή των δεδομένων του δείγματος και η δεύτερη με τη εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων για τον πληθυσμό.

Στην παρούσα έρευνα η ανάλυση των δεδομένων έγινε χρησιμοποιώντας το στατιστικό πακέτο SPSS. Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν στην παρούσα εργασία είναι διατακτικής κλίμακας (0, 1, 2) και ως εκ τούτου κρίθηκε αναγκαία η ανάλυση με το τεστ Mann-Whitney U, το οποίο είναι απαραμετρικό τεστ (αντίστοιχο του παραμετρικού t-test for independent samples) που χρησιμοποιείται για τη σύγκριση δύο ανεξάρτητων δειγμάτων.

Το ίδιο τεστ χρησιμοποιήθηκε για να διερευνηθεί το κατά πόσο υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές:

- Στην κατηγορία «Λεξιλόγιο» για την ηλικία των 12 ετών για τα παιδιά της Κύπρου και της Ελλάδας.
- Στην κατηγορία «Λεξιλόγιο» για την ηλικία των 9 ετών για τα παιδιά της Κύπρου και της Ελλάδας.
- Στην κατηγορία «Ρήματα» για την ηλικία των 12 ετών για τα παιδιά της Κύπρου και της Ελλάδας.
- Στην κατηγορία «Ρήματα» για την ηλικία των 9 ετών για τα παιδιά της Κύπρου και της Ελλάδας.

- Στην κατηγορία «Ουσιαστικά» για την ηλικία των 12 ετών για τα παιδιά της Κύπρου και της Ελλάδας.
- Στην κατηγορία «Ουσιαστικά» για την ηλικία των 9 ετών για τα παιδιά της Κύπρου και της Ελλάδας.
- Και ως προς την ανεξάρτητη μεταβλητή φύλο για κάθε κατηγορία και ηλικία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Αποτελέσματα

Αποτελέσματα με βάση το Mann-Whitney U τεστ

Λόγω του ότι ο αριθμός των ατόμων της κάθε ομάδας προς σύγκριση στην παρούσα έρευνα είναι 20 άτομα, λήφθηκε υπόψη η τιμή του στατιστικού κριτηρίου U. Συγκεκριμένα, για να είναι στατιστικά σημαντικές οι διαφορές που εντοπίζονται στις δύο ομάδες, η τιμή του στατιστικού κριτηρίου U πρέπει να είναι ίση ή μικρότερη από την κριτική τιμή του U (critical U values). Στη συγκεκριμένη έρευνα, η κριτική τιμή του U για βαθμό σημαντικότητας 0.05 είναι $U=127$, αφού κάθε μία από τις δύο ομάδες που συγκρίνονται κάθε φορά μεταξύ τους αποτελείται από 20 άτομα ($n=20$). (Βλέπε Παράρτημα – πίνακας με critical U values). Σε περίπτωση που παρουσιάζεται στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στις ομάδες (δηλαδή το U είναι μικρότερο ή ίσο από 127), η ομάδα με την υψηλότερη μέση κατάταξη (mean rank), θεωρείται ότι είχε καλύτερη επίδοση στο έργο που της ανατέθηκε.

Με βάση τα πιο πάνω, πιο κάτω παρουσιάζονται οι συγκρίσεις που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ των παιδιών της Κύπρου και της Ελλάδας στις τρεις κατηγορίες: Λεξιλόγιο, Ουσιαστικά και Ρήματα στις ηλικίες των 12 και 9 ετών.

Σύγκριση της κατηγορίας «Λεξιλόγιο» για την ηλικία των 12 ετών για τα παιδιά της Κύπρου και της Ελλάδας.

Στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάμεσα στα δωδεκάχρονα παιδιά της Κύπρου και της Ελλάδας στην κατηγορία «Λεξιλόγιο» εμφανίζονται μόνο σε δύο από τις είκοσι λέξεις: τη λέξη «σφυρί» και τη λέξη «άγουρος». Ο πίνακας 1 παρουσιάζει την τιμή του στατιστικού

κριτηρίου U, τη μέση κατάταξη (mean rank) και την αθροιστική κατάταξη (sum of ranks) για τις δύο αυτές λέξεις.

Πίνακας 1: Στατιστικά σημαντικές διαφορές στην κατηγορία «Λεξιλόγιο» για τα δωδεκάχρονα παιδιά της Κύπρου και της Ελλάδας.

Λέξη	Mann Whitney U (Sig 0.05)	Mean Rank	Sum of Ranks
σφυρί	124,000	Κύπριοι 16,70	Κύπριοι 334,00
		Ελλαδίτες 24,30	Ελλαδίτες 486,00
άγουρος	85,000	Κύπριοι 14,75	Κύπριοι 295,00
		Ελλαδίτες 26,25	Ελλαδίτες 525,00

Σύγκριση της κατηγορίας «Λεξιλόγιο» για την ηλικία των 9 ετών για τα παιδιά της Κύπρου και της Ελλάδας.

Όσον αφορά στην ηλικιακή ομάδα των 9 ετών, στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάμεσα σε Κύπριους και Ελλαδίτες στην ίδια κατηγορία, εμφανίζονται σε τρεις από τις είκοσι λέξεις: «μετανάστης», «άγουρος» και «παραμελώ».

Πίνακας 2: Στατιστικά σημαντικές διαφορές στην κατηγορία «Λεξιλόγιο» για τα εννιάχρονα παιδιά της Κύπρου και της Ελλάδας.

Λέξη	Mann Whitney U	Mean Rank	Sum of Ranks
-------------	---------------------------	------------------	---------------------

(Sig 0.05)					
μετανάστης	107,000	Κύπριοι	15,85	Κύπριοι	317,00
		Ελλαδίτες	25,15	Ελλαδίτες	503,00
άγουρος	70,000	Κύπριοι	14,00	Κύπριοι	280,00
		Ελλαδίτες	27,00	Ελλαδίτες	540,00
παραμελώ	124,000	Κύπριοι	24,30	Κύπριοι	486,00
		Ελλαδίτες	16,70	Ελλαδίτες	334,00

Στην κατηγορία αυτή, τα εννιάχρονα παιδιά της Ελλάδας παρουσιάζονται να έχουν υψηλότερες επιδόσεις από τα εννιάχρονα παιδιά της Κύπρου στις δύο από τις τρεις λέξεις, στην οποία η επίδοση διαφέρει στατιστικά σημαντικά: στις λέξεις «μετανάστης» και «άγουρος». Αξίζει να σημειωθεί ότι τα παιδιά της Ελλάδας παρουσιάζονται να έχουν καλύτερη επίδοση από τα παιδιά της Κύπρου στη λέξη «άγουρος» και στις δύο ηλικιακές ομάδες. Στη λέξη «παραμελώ» τα εννιάχρονα παιδιά της Κύπρου έχουν μεγαλύτερη επίδοση από τα παιδιά της Ελλάδας, αφού το mean rank τους έχει μεγαλύτερη τιμή.

Σύγκριση της κατηγορίας «Ρήματα» για την ηλικία των 12 ετών για τα παιδιά της Κύπρου και της Ελλάδας.

Στην κατηγορία των «Ρημάτων» εμφανίζονται περισσότερες στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάμεσα στα δωδεκάχρονα παιδιά της Κύπρου και της Ελλάδας. Συγκεκριμένα, στατιστικά σημαντικές διαφορές παρουσιάζονται σε δεκατέσσερις από τις είκοσι λέξεις της

κατηγορίας. Και στις δεκατέσσερις λέξεις, τα παιδιά της Ελλάδας έχουν υψηλότερη επίδοση από τα παιδιά της Κύπρου.

Πίνακας 3: Στατιστικά σημαντικές διαφορές στην κατηγορία «Ρήματα» για τα δωδεκάχρονα παιδιά της Κύπρου και της Ελλάδας.

Ρήμα	Mann Whitney U (Sig 0.05)	Mean Rank	Sum of Ranks
Ανάβει	57,500	Κύπριοι 13,38	Κύπριοι 267,50
		Ελλαδίτες 27,63	Ελλαδίτες 552,50
Σκάβει	118,000	Κύπριοι 16,40	Κύπριοι 328,00
		Ελλαδίτες 24,60	Ελλαδίτες 492,00
Διαβάζει	90,000	Κύπριοι 15,00	Κύπριοι 300,00
		Ελλαδίτες 26,00	Ελλαδίτες 520,00
Τραβάει	126,000	Κύπριοι 16,80	Κύπριοι 336,00
		Ελλαδίτες 24,20	Ελλαδίτες 484,00
Φοράει	30,000	Κύπριοι 12,00	Κύπριοι 240,00
		Ελλαδίτες 29,00	Ελλαδίτες 580,00
Ποτίζει	100,000	Κύπριοι 15,50	Κύπριοι 310,00
		Ελλαδίτες 25,50	Ελλαδίτες 510,00
Ζυγίζει	68,500	Κύπριοι 13,93	Κύπριοι 278,50
		Ελλαδίτες 27,08	Ελλαδίτες 541,50

Σκουπίζει	123,000	Κύπριοι	16,65	Κύπριοι	333,00
		Ελλαδίτες	24,35	Ελλαδίτες	487,00
Σιδερώνει	90,000	Κύπριοι	15,00	Κύπριοι	300,00
		Ελλαδίτες	26,00	Ελλαδίτες	520,00
Βλέπει	76,000	Κύπριοι	14,30	Κύπριοι	286,00
		Ελλαδίτες	26,70	Ελλαδίτες	534,00
Σπρώχνει	123,500	Κύπριοι	16,68	Κύπριοι	333,50
		Ελλαδίτες	24,33	Ελλαδίτες	486,50
Φουσκώνει	99,000	Κύπριοι	15,45	Κύπριοι	309,00
		Ελλαδίτες	25,55	Ελλαδίτες	511,00
Χτενίζει	119,500	Κύπριοι	16,48	Κύπριοι	329,00
		Ελλαδίτες	24,53	Ελλαδίτες	490,50
Ανοίγει	47,000	Κύπριοι	12,85	Κύπριοι	257,00
		Ελλαδίτες	28,15	Ελλαδίτες	563,00

Σύγκριση της κατηγορίας «Ρήματα» για την ηλικία των 9 ετών για τα παιδιά της Κύπρου και της Ελλάδας.

Παρόμοιο μοτίβο με αυτό που εμφανίζεται στην κατηγορία των «Ρημάτων» για τα δωδεκάχρονα παιδιά φαίνεται να ισχύει στην ίδια κατηγορία και για τα εννιάχρονα παιδιά. Ειδικότερα, οι λέξεις στις οποίες εμφανίζονται στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάμεσα στις δύο ομάδες

μειώνονται στις οχτώ, αλλά και στις οχτώ τα παιδιά της Ελλάδας φαίνεται να υπερτερούν ως προς την επίδοση των παιδιών της Κύπρου.

Πίνακας 4: Στατιστικά σημαντικές διαφορές στην κατηγορία «Ρήματα» για τα εννιάχρονα παιδιά της Κύπρου και της Ελλάδας.

Ρήμα	Mann Whitney U (Sig 0.05)	Mean Rank	Sum of Ranks
Σκάβει	96,000	Κύπριοι 15,30	Κύπριοι 306,00
		Ελλαδίτες 25,70	Ελλαδίτες 514,00
Φοράει	68,500	Κύπριοι 13,93	Κύπριοι 278,50
		Ελλαδίτες 27,08	Ελλαδίτες 541,50
Ποτίζει	120,000	Κύπριοι 16,50	Κύπριοι 330,00
		Ελλαδίτες 24,50	Ελλαδίτες 490,00
Ζυγίζει	86,000	Κύπριοι 14,80	Κύπριοι 296,00
		Ελλαδίτες 26,20	Ελλαδίτες 524,00
Σκουπίζει	113,000	Κύπριοι 16,15	Κύπριοι 323,00
		Ελλαδίτες 24,85	Ελλαδίτες 497,00
Σιδερώνει	83,000	Κύπριοι 14,65	Κύπριοι 293,00
		Ελλαδίτες 26,35	Ελλαδίτες 527,00
Βλέπει	97,000	Κύπριοι 15,35	Κύπριοι 307,00
		Ελλαδίτες 25,65	Ελλαδίτες 513,00

Ανοίγει	49,500	Κύπριοι	12,98	Κύπριοι	259,50
		Ελλαδίτες	28,03	Ελλαδίτες	560,50

Σύγκριση της κατηγορίας «Ουσιαστικά» για την ηλικία των 12 ετών για τα παιδιά της Κύπρου και της Ελλάδας.

Αναφορικά με την κατηγορία των «Ουσιαστικών», για την ηλικιακή ομάδα των δωδεκάχρονων, παρουσιάζονται στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάμεσα σε Ελλαδίτες και Κύπριους σε δεκατρείς από τις είκοσι λέξεις της κατηγορίας.

Πίνακας 5: Στατιστικά σημαντικές διαφορές στην κατηγορία «Ουσιαστικά» για τα δωδεκάχρονα παιδιά της Κύπρου και της Ελλάδας.

Ουσιαστικό	Mann Whitney U (Sig 0.05)	Mean Rank	Sum of Ranks		
Ξύστρα	110,000	Κύπριοι	16,00	Κύπριοι	320,00
		Ελλαδίτες	25,00	Ελλαδίτες	500,00
Αναπτήρας	110,000	Κύπριοι	16,00	Κύπριοι	320,00
		Ελλαδίτες	25,00	Ελλαδίτες	500,00
Φτυάρι	90,000	Κύπριοι	15,00	Κύπριοι	300,00
		Ελλαδίτες	26,00	Ελλαδίτες	520,00
Σκάλα	106,000	Κύπριοι	15,80	Κύπριοι	316,00
		Ελλαδίτες	25,20	Ελλαδίτες	504,00

Εφημερίδα	95,000	Κύπριοι	15,25	Κύπριοι	305,00
		Ελλαδίτες	25,75	Ελλαδίτες	515,00
Σχοινί	97,000	Κύπριοι	15,35	Κύπριοι	307,00
		Ελλαδίτες	25,65	Ελλαδίτες	513,00
Γάντι	125,000	Κύπριοι	16,75	Κύπριοι	335,00
		Ελλαδίτες	24,25	Ελλαδίτες	485,00
Ποτιστήρι	120,000	Κύπριοι	16,50	Κύπριοι	330,00
		Ελλαδίτες	24,50	Ελλαδίτες	490,00
Ζυγαριά	110,000	Κύπριοι	16,00	Κύπριοι	320,00
		Ελλαδίτες	25,00	Ελλαδίτες	500,00
Μπαλόνι	120,000	Κύπριοι	16,50	Κύπριοι	330,00
		Ελλαδίτες	24,50	Ελλαδίτες	490,00
Χτένα	110,000	Κύπριοι	16,00	Κύπριοι	320,00
		Ελλαδίτες	25,00	Ελλαδίτες	500,00
Κουτάλι	80,000	Κύπριοι	14,50	Κύπριοι	290,00
		Ελλαδίτες	26,50	Ελλαδίτες	530,00
Κλειδί	108,500	Κύπριοι	15,93	Κύπριοι	318,50
		Ελλαδίτες	25,08	Ελλαδίτες	501,50

Και στις δεκατρείς αυτές λέξεις, όπως δείχνει η στήλη της μέσης κατάταξης (mean rank), τα παιδιά της Κύπρου έχουν χαμηλότερη επίδοση σε σχέση με τα παιδιά της Ελλάδας.

Σύγκριση της κατηγορίας «Ουσιαστικά» για την ηλικία των 9 ετών για τα παιδιά της Κύπρου και της Ελλάδας.

Ο Πίνακας 6 παρουσιάζει τις λέξεις της κατηγορίας «Ουσιαστικά» για την ηλικία των 9 ετών, στις οποίες παρουσιάζονται στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάμεσα στα παιδιά της Κύπρου και της Ελλάδας.

Πίνακας 6: Στατιστικά σημαντικές διαφορές στην κατηγορία «Ουσιαστικά» για τα εννιάχρονα παιδιά της Κύπρου και της Ελλάδας.

Λέξη	Mann Whitney U (Sig 0.05)	Mean Rank	Sum of Ranks
Γάντι	120,000	Κύπριοι 16,50	Κύπριοι 330,00
		Ελλαδίτες 24,50	Ελλαδίτες 490,00
Ποτιστήρι	80,000	Κύπριοι 14,50	Κύπριοι 290,00
		Ελλαδίτες 26,50	Ελλαδίτες 530,00
Κουτάλι	40,000	Κύπριοι 12,50	Κύπριοι 250,00
		Ελλαδίτες 28,50	Ελλαδίτες 570,00

Όπως φαίνεται από τον πιο πάνω πίνακα, στατιστικά σημαντικές διαφορές παρουσιάζονται σε τρεις από τις είκοσι λέξεις της κατηγορίας, οι οποίες εμφανίζονται στην ίδια κατηγορία για τα δωδεκάχρονα παιδιά.

Σύμφωνα με την στατιστική ανάλυση που προηγήθηκε, παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα η ποσοστιαία διαφορά που υπάρχει μεταξύ των τριών κατηγοριών και για τις δύο ηλικιακές ομάδες.

Λεξιλόγιο		Ρήματα		Ουσιαστικά	
12 χρονών	9 χρονών	12 χρονών	9 χρονών	12 χρονών	9 χρονών
2/20	3/20	14/20	8/20	13/20	6/20

Συγκρίσεις ανά φύλο για κάθε κατηγορία.

Για να εντοπιστεί κατά πόσο υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές στις τρεις κατηγορίες «Λεξιλόγιο», «Ρήματα» και «Ουσιαστικά» ως προς την ανεξάρτητη μεταβλητή φύλο διενεργήθηκε στατιστική ανάλυση χρησιμοποιώντας το τεστ Mann-Whitney U.

Για την ηλικιακή ομάδα των 12 ετών, το δείγμα αποτελείται από 24 αγόρια και 16 κορίτσια. Ως εκ τούτου, με βάση τον πίνακα με τις κριτικές τιμές του U (critical U values – βλέπε Παράρτημα) για να είναι στατιστικά σημαντικές οι διαφορές που εντοπίζονται στις δύο ομάδες (με επίπεδο σημαντικότητας 0,05), η τιμή του στατιστικού κριτηρίου U πρέπει να είναι ίση ή μικρότερη από την κριτική τιμή $U=120$.

Και στις τρεις κατηγορίες «Λεξιλόγιο», «Ουσιαστικά» και «Ρήματα» για την ηλικία των 12 ετών, η ανάλυση έδειξε ότι σε καμία από τις λέξεις της συγκεκριμένης κατηγορίας η τιμή του U είναι μικρότερη ή ίση του 120. Όσον αφορά στα εννιάχρονα παιδιά, για να παρουσιάζονται στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια, η κριτική τιμή του U πρέπει και πάλι να είναι μικρότερη ή ίση του $U=120$, αφού στη συγκεκριμένη ομάδα ανήκουν 16 αγόρια και 24 κορίτσια. Η ανάλυση που διενεργήθηκε και στις τρεις κατηγορίες κατέδειξε μόνο μία στατιστικά σημαντική διαφορά στην κατηγορία

«Ρήματα» στη λέξη «ανοίγει». Ο πίνακας 7 παρουσιάζει την τιμή του στατιστικού κριτηρίου U, τη μέση κατάταξη (mean rank) και την αθροιστική κατάταξη (sum of ranks) για τη λέξη αυτή.

Πίνακας 7: Στατιστικά σημαντική διαφορά στην κατηγορία «Ρήματα» για τα εννιάχρονα παιδιά.

Λέξη	Mann Whitney U (Sig 0.05)	Mean Rank		Sum of Ranks	
ανοίγει	114,000	Αγόρια	15,63	Αγόρια	250,00
		Κορίτσια	23,75	Κορίτσια	570,00

Με βάση τον πιο πάνω πίνακα, οι τιμές στη στήλη «μέση κατάταξη» (mean rank) καταδεικνύουν ότι τα κορίτσια είχαν υψηλότερη επίδοση από τα αγόρια της ηλικίας τους στη λέξη «ανοίγει», διαφορά που θεωρείται στατιστικά σημαντική (με βάση την τιμή του κριτηρίου $U < 120$).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Συμπεράσματα και Εισηγήσεις για Περαιτέρω Έρευνα

Συμπεράσματα:

Η ερευνητική υπόθεση που τέθηκε πριν την διεξαγωγή της έρευνας υποστήριζε ότι τα παιδιά από την Ελλάδα ηλικίας 9 και 12 ετών κατέχουν μεγαλύτερο πλούτο εννοιών που εμπερικλείονται σε μια λέξη συγκεκριμένης κατηγορίας σε σχέση με τα παιδιά από την Κύπρο των αντίστοιχων ηλικιών. Η πορεία της έρευνας, η συλλογή, η ανάλυση των δεδομένων και τα αποτελέσματα που προέκυψαν συνηγορούν στην υπόθεση αυτή. Επιβεβαιώνουν δηλαδή ότι τα παιδιά από την Ελλάδα υπερτερούν όσον αφορά τον πλούτο των εννοιών που κατέχουν σε σχέση με τα Κυπριόπουλα των ηλικιών που εξετάστηκαν, 9 και 12 ετών και στις δύο περιοχές και επομένως η ερευνητική υπόθεση επιβεβαιώθηκε.

Ιεραρχώντας τις τρεις κατηγορίες, η κατηγορία «Ρήματα» παρουσιάζει τον μεγαλύτερο ρημάτων στα οποία στο δείγμα εμφανίζεται αξιοσημείωτη σταδιακή διαφορά (14/20 στα δωδεκάχρονα, 8/20 στα εννιάχρονα) και στις δύο ηλικιακές ομάδες. Ακολουθεί, η κατηγορία «Ουσιαστικά» που επίσης παρουσιάζει σημαντική στατιστική διαφορά αλλά σε μικρότερο βαθμό (13/20 στα δωδεκάχρονα, 3/20 στα εννιάχρονα). Στην τρίτη θέση βρίσκεται η κατηγορία «Λεξιλόγιο», όπου η διαφορά είναι ελάχιστη έως ασήμαντη και για τις δύο ηλικιακές ομάδες.

Συγκεκριμένα, στην κατηγορία «Λεξιλόγιο» για τα δωδεκάχρονα, με βάση τον πίνακα 1, τα παιδιά της Ελλάδας φαίνονται να έχουν υψηλότερες επιδόσεις από τα παιδιά της Κύπρου και στις δύο λέξεις στις οποίες εμφανίζονται στατιστικά σημαντικές διαφορές στις δύο ομάδες.

Ακόμα στον πίνακα 2, όπου παρουσιάζονται οι στατιστικές διαφορές των εννιάχρονων, φαίνεται τα παιδιά από την Ελλάδα να έχουν υψηλότερες επιδόσεις από τα παιδιά της Κύπρου σε δύο από τις τρεις λέξεις, ενώ τα παιδιά της Κύπρου έχουν υψηλότερη επίδοση σε μια λέξη σε σχέση με τα παιδιά από την Ελλάδα. Αυτό ίσως να οφείλεται στο ότι η κατηγορία «Λεξιλόγιο» περιλαμβάνει εκτός από ουσιαστικά και ρήματα, και άλλα μέρη του λόγου, όπως Επίθετα, των οποίων τα «υποκείμενα» να είχαν εμπεδώσει το περιεχόμενο και ήταν σε θέση να ορίσουν επαρκώς το περιεχόμενο των λέξεων αυτών με αποτέλεσμα να μην υπάρχουν πολλές περιπτώσεις σημαντικών στατιστικών διαφορών.

Τα ρήματα όπως προαναφέρθηκε, παρουσιάζουν τις περισσότερες στατιστικές διαφορές από τις τρεις κατηγορίες και στις δύο ηλικιακές ομάδες. Σύμφωνα με την Αλεξάκη (2006), η κατάκτηση των ουσιαστικών προηγείται των ρημάτων στα πρώτα στάδια της κατάκτησης του λεξικού, επειδή τα ρήματα έχουν πιο περίπλοκη έννοια από τα ουσιαστικά. Επομένως τα ρήματα εμπεριέχουν μεγαλύτερο βαθμό δυσκολίας στην κατάκτηση τους διότι εντάσσονται μέσα σε χρονικά πλαίσια (χρόνοι των ρημάτων) και σε πλαίσια που αφορούν τα διάφορα πρόσωπα (α', β', γ' πρόσωπο, ενικού και πληθυντικού αριθμού). Επιπλέον, συχνά δεν έχουν την ευκολία να κατακτώνται με την βοήθεια της διαδικασίας της αντιστοιχίας της λέξης στον κόσμο, μιας και πολλά ρήματα αποδίδουν αφηρημένες έννοιες.

Ακόμα στην κατηγορία των «Ρημάτων», είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι και οι οχτώ λέξεις στις οποίες παρουσιάζονται στατιστικά σημαντικές διαφορές στην ηλικιακή ομάδα των 9 ετών, εμφανίζονται ανάμεσα στις δεκατέσσερις λέξεις που παρουσιάζουν στατιστικά σημαντικές διαφορές στην ηλικιακή ομάδα των 12 ετών. Από αυτό μπορούμε να δούμε ότι τα παιδιά από την Κύπρο στα 3 χρόνια που μεσολαβούν, δηλαδή από την ηλικία των 9 ετών ως την ηλικία των 12

ετών, δεν υιοθετούν εύκολα τις παρεμβάσεις και τον εμπλουτισμό του λεξιλογίου που επιδέχονται άμεσα ή έμμεσα κυρίως από το εκπαιδευτικό σύστημα. Έχοντας υπόψη ότι η κοινωνική καταγωγή επηρεάζει το γλωσσικό κώδικα (Ραυτοπούλου, 2001), φαίνεται ότι το υπόλοιπο γλωσσικό και κοινωνικό περιβάλλον στο οποίο ζουν τα υποκείμενα από την Κύπρο παραμένει αναλλοίωτο και εμμένει σταθερά στην γλωσσική επικοινωνία μέσω της κυπριακής διαλέκτου. Η κυπριακή διάλεκτος συντηρεί κάποιες λέξεις, π.χ. ρήματα, και τις εντάσσει στον καθημερινό λεκτικό κώδικα με αποτέλεσμα να εξακολουθούν να διατηρούν το ίδιο σταθερό περιεχόμενο που περιείχαν την πρώτη στιγμή της σύλληψης και κατανόησης τους από τα παιδιά. Σ' αυτό εξάλλου αποδίδεται και η συντήρηση/διατήρηση και χρήση αρχαιότατων λέξεων της εποχής του Ομήρου που απαντώνται μόνο στην κυπριακή διάλεκτο.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, στις κατηγορίες των «Ρημάτων» και των «Ουσιαστικών» οι ηλικίες των δωδεκάχρονων παρουσίασαν υψηλότερα ποσοστά στατιστικής διαφοράς (στα μεν ρήματα 14/20, στα δε ουσιαστικά 13/20) σε σχέση με τα εννιάχρονα (8/20 για τα Ρήματα και 6/20 για Ουσιαστικά). Φαίνεται, ότι τα παιδιά από την Κύπρο δεν αναπτύσσουν τον πλούτο των εννοιών για τις συγκεκριμένες κατηγορίες από την ηλικία των 9 ετών στην ηλικία των 12 ετών, σε σχέση με τα παιδιά από την Ελλάδα.

Η δεύτερη ερευνητική υπόθεση που τέθηκε αρχικά υποστήριζε, ότι δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ των φύλων (αγοριών και κοριτσιών) όσον αφορά τον πλούτο εννοιών που κατέχουν σε συγκεκριμένες κατηγορίες του λόγου (Λεξιλόγιο, Ρήματα, Ουσιαστικά) στις ηλικίες 9 και 12 ετών, που εξετάζονται στην έρευνα. Μετά την πορεία της έρευνας, τα αποτελέσματα που προέκυψαν συνηγορούν στην υπόθεση αυτή. Επιβεβαιώνουν, δηλαδή ότι δεν υπάρχει διαφορά όσον αφορά τον πλούτο εννοιών που κατέχουν σε συγκεκριμένες κατηγορίες του Λόγου, μεταξύ

των φύλων στις ηλικίες των 9 και των 12 ετών που εξετάστηκαν, εκτός σε μια μόνο περίπτωση. Στην κατηγορία των «Ρημάτων» στην ηλικία των 9 ετών (πίνακας 7), φαίνεται ότι σε μια λέξη τα κορίτσια έχουν υψηλότερες επιδόσεις.

Εισηγήσεις για περαιτέρω έρευνα:

Ο Ocura et al (2006), μελέτησε και το λεξιλόγιο των γονέων για να δει τι λέξεις χρησιμοποιούν περισσότερο, ώστε να δικαιολογείται και η παραγωγή των λέξεων των παιδιών. Και στην παρούσα έρευνα θα μπορούσε να γίνει πρώτα μια μελέτη όσον αφορά το λεξιλόγιο που χρησιμοποιούν οι γονείς των παιδιών του συγκεκριμένου δείγματος. Αυτό είναι σημαντικό γιατί υπάρχει έντονη διαφορά στη γλώσσα που χρησιμοποιούν οι εξ Ελλάδος γονείς – Νεοελληνική/Δημοτική - και οι εκ Κύπρου γονείς – συνδυασμός Νεοελληνικής/Δημοτικής σε αστικές περιοχές και κυρίως κυπριακή διάλεκτο.

Θα ήταν αξιόλογο αν σε μια μεταγενέστερη έρευνα μελετηθεί και ο παράγοντας μορφωτικό επίπεδο των γονέων. Δηλαδή αν θα υπάρχει σημαντική διαφορά όταν υπάρχει υψηλό μορφωτικό επίπεδο των γονέων (δικηγόρος ή δασκάλα) σε σχέση με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο (αγρότης ή νοικοκυρά).

Επίσης, αναγκαία είναι να γίνει αντίστοιχη αξιολόγηση στις δύο χώρες ως προς τον τόπο διαμονής των υποκειμένων, δηλαδή αφού πάρθηκε δείγμα από αγροτική περιοχή στην Κύπρο και αστική περιοχή στην Ελλάδα, να παρθεί δείγμα και από αστική περιοχή στην Κύπρο και από αγροτική περιοχή στην Ελλάδα. Αυτό θα βοηθήσει να φανεί κατά πόσο υπάρχει διαφορά στο λεξιλόγιο των παιδιών ως προς τον τόπο διαμονής τους (χώρα) και την περιοχή κατοικίας τους (αγροτική/αστική).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Βιβλιογραφία

1. Αλεξιάκη, Χ. (2004α). *Περιφράσεις με από λεξικοποιημένα ρήματα στην κατάκτηση της Νέας Ελληνικής: Ενδείξεις από ένα παιδί*. Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα 24: 19-30.
2. Αλεξιάκη, Χ. (2004β). *Γενικές παρατηρήσεις πάνω στην κατάκτηση του ρήματος στην Νέα Ελληνική ως μητρική γλώσσα*. 6^ο Διεθνές Συνέδριο για την Ελληνική Γλωσσολογία, Εργαστήριο Γλωσσολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, 18-21 Σεπτεμβρίου 2003.
<http://www.philology.uoc.gr/conferences/6thICGL/ebook/e/alexaki.pdf>
3. Αλεξιάκη, Χ. (2006). *Σημειώσεις μαθήματος «Γλωσσική Ανάπτυξη – Κατάκτηση Γλώσσας»*. Τμήμα Λογοθεραπείας, ΑΤΕΙ Πατρών.
4. Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, Α. (2009). *Το λεξιλόγιο*. Ανάκτηση 20/07/2009. από http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/reverse/page_001.html
5. Baldwin, D. A. (1991). Infant contributions to the achievement of joint reference. *Child Development*, 62, 875-890.
6. Behrens, H. (1999). Was macht Verben zu einer besonderen Kategorie im Spracherwerb?“ In: M. Rothweiler & J. Meibauer (eds.). *Das Lexikon im Spracherwerb*. Tübingen/Basel: A. Franke, 32-50.

7. Βογινδρούκας, Ι., Τσαμουρτζη, Ι., Παπαγεωργίου, Β. & Πρωτόπαπας Α. *Η Ανάπτυξη του Προφορικού Λόγου σε παιδιά Προσχολικής Ηλικίας: Συχνότητα Διαταραχών και Επιπτώσεις.*
8. Γαβριηλίδου, Ζ. (2001). *Καλλιέργεια του λεξιλογίου με τη βοήθεια των Τάξεων Αντικειμένων.* Ανάκτηση 13/05/2009. από <http://alex.eled.duth.gr/eled/conf/sarafidou/6.HTM>
9. Γιάντσιος, Β. (2006). *Γλωσσικές και Επικοινωνιακές γνώσεις που αναπτύσσει το παιδί κατά την προσχολική και σχολική Ηλικία και πως αυτές σχετίζονται με τη χρήση του γραπτού λόγου στο Δημοτικό Σχολείο.* Ανάκτηση 20/07/2009. από http://www.syllogosperiklis.gr/ep_bima/epistimoniko_bima_6/05_gantsios.pdf
10. Cole, P. (1982). *Language Disorders in Preschool Children. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.*
11. Dockrell, J. E., Messer, D., George, R. & Ralli, A. (2003). Beyond naming patterns in Children with WFDs-definitions for nouns and verbs. *Journal of Neurolinguistics*, 191-211.
12. Gasser, M. & Smith, L. B. (2003). Learning Noun and Adjective Meanings: A Connectionist Account. *Language and Cognitive Processes*
13. Gentner, D. (1982). Why Nouns are Learned Before Verbs: Linguistic Relativity versus Natural Partitioning. *In S. Kuczaj II (Ed) Language Development, Vol. 2, Language thought and culture*, 301-334.
14. Gillette, J., Gleitman, H., Gleitman, L. R. & Lederer, A. (1999). Human simulation of vocabulary learning. *Cognition*, 73, 135-176.

15. Gleitman, L. R. (1990). The structural sources of verb meaning. *Language Acquisition*, 1: 3-55.
16. Gleitman, L. R., Cassidy, K., Nappa, R., Papafragou, A. & Trueswell, J. C. (2005). Hard Words. *Language Learning and Development*, 23-64.
17. Grimshaw, J. (1979). Complement selection and the lexicon. *Linguistic Inquiry*, 10, 279-326.
18. Guasti, M.-T. (2002). *Language Acquisition: The Growth of Grammar. Cambridge/Massachusetts: MIT Press.*
19. Καραμήτρου, Α., Τσοκαλίδου, Ρ. & Χατζηδάκη, Α. (1998). *Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου.
20. Κατή, Δ. (1992). *Γλώσσα και Επικοινωνία στο Παιδί*. Αθήνα, Εκδόσεις Οδυσσέας.
21. Κατή, Δ., Καρούσου, Α., Νικηφορίδου, Β., Ornat, S.L., Stephany, U. & Χριστοφορίδου, Α. (2006). *Πρώιμη Ανάπτυξη της Γλώσσας στα Ελληνικά: Από τις προελεκτικές φωνήσεις στο λεξιλόγιο και τις αρχές της γραμματικής*. Ανάκτηση 20/07/2009. από <http://www.childlanguage.net/PYTHAGORAS.pdf>
22. Kambanaros, M (2003). *Verb and Noun Retrieval in Bilingual Greek-English Individuals with Anomic Aphasia. Unpublished PhD thesis, Flinders University of South Australia.*

23. Landau, B. & Gleitman, L. R. (1985). *Language and Experience: Evidence from the Blind Child. Cambridge/Massachusetts: Harvard University Press.*
24. Μαρκοβίτης, Μ. & Τζουριάδου, Μ. (1991). *Μαθησιακές Δυσκολίες*. Εκδόσεις «Προμηθεύς».
25. Marinellie, S. A. & Chan, Y.-L. (2006). The Effect of Word Frequency on Noun and Verb Definitions: A Developmental Study. *Journal of Speech, Language and Hearing Research*, Vol. 49, 1001-1021.
26. Marinellie, S. A. & Johnson, C. J. (2004). Nouns and Verbs: A Comparison of Definitional Style. *Journal of Psycholinguistic*, Vol. 33.
27. Markman, E. M. (1994). Constraints on Word Meaning in Early Language Acquisition. In: L. R. Gleitman & B. Landau (eds.). *The Acquisition of the Lexicon. Lingua: International Review of General Linguistics*, Vol. 92:1-4, 199-228.
28. Naigles, L. (1990). Children use syntax to learn verb meaning. *Journal of Child Language*, 17, 357-374.
29. Nation, K., Marshall, C. M. & Snowling, M. J. (2001). Phonological and semantic contributions to children's picture naming skill: Evidence from children with developmental reading disorders. *Language and cognitive processes*, 241-259.
30. Ogura, T., Dale, P.S., Yamashita, Y., Murase, T. & Mahieu, A. (2006). The use of nouns and verbs by Japanese Children and their caregivers in book-reading and toy-playing contexts. *Journal Child Language*, 33, 1-29.

31. Παρασκευόπουλος, Ι.Ν., Καλαντζή-Αζίζι, Α. & Γιαννίτσας Ν.Δ. (1999). *Αθηνά Τέστ- Διάγνωσης Δυσκολιών Μάθησης*. Αθήνα, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.
32. Pinker, S. (1984). *Language Learnability and Language Development*. Cambridge, Massachusetts, London: Harvard University Press.
33. Pinker, S. (1994). How Could a Child Use Verb Syntax to Learn Verb Semantics? The Acquisition of the Lexicon. *Lingua: International Review of General Linguistics*, Vol. 92 :1-4, 377-410.
34. Ραυτοπούλου, Μ. (2001). *Ο ρόλος του Λεξιλογίου στην Παραγωγή του Γραπτού Λόγου*. Ανάκτηση 13/05/2009. από <http://alex.eled.duth.gr/eled/conf/sarafidou/7.HTM>
35. Sandhofer, C. M., Smith, L. B. & Luo, J. (2000). Counting nouns and verbs in the input: differential frequencies, different kinds of learning. *Cambridge University Press*, 561-585.
36. Thordardottir, E. T. & Weismer, S. E. (2001). High-frequency verbs and verb diversity in the spontaneous speech of school-age children with specific language impairment. *International Journal of Language*, Vol.36, No 2, 221-244.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

Όνομα:

Επώνυμο:

Όνοματεπώνυμο Συζύγου:

Όνοματεπώνυμο παιδιού:

Τάξη:

Δηλώνω ότι δέχομαι το παιδί μου να λάβει μέρος στην πτυχιακή έρευνα, με θέμα "Σύγκριση Λεξιλογίου μεταξύ Ελληνοκυπρίων και Ελλαδιτών παιδιών ηλικίας 9 και 12 ετών", από την φοιτήτρια Ιωάννα Χατζηγιάγκου, του τμήματος Λογοθεραπείας της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας του ΑΤΕΙ Πάτρας.

Ημερομηνία:/...../2008

Ο-Η Δηλών

.....

(Υπογραφή)

Λεξιλόγιο

Όνομα:.....

Ερώτηση	Απάντηση	Μονάδες (2, 1 ή 0)
1. Μήλο		
2. Γάντια		
3. Κότα		
4. Σφυρί		
5. Αδιάβροχο		
6. Γείτονας		
7. Παρατηρώ		
8. Τσιγκούνης		
9. Επιθυμώ		
10. Ακροβάτης		
11. Βλάβη		
12. Συγγενής		
13. Θλίψη		
14. Μύθος		
15. Σοφός		
16. Δειλος		
17. Ισχυρός		
18. Μετανάστης		
19. Άγουρος		
20. Παραμελώ		

Ουσιαστικά

Όνομα:.....

Τι είναι;	Απάντηση	Μονάδες
1. Ξύστρα		
2. Αναπτήρας		
3. Φτυάρι		
4. Σκάλα		
5. Καναπές		
6. Εφημερίδα		
7. Σχοινί		
8. Γάντι		
9. Ποτιστήρι		
10. Ζυγαριά		
11. Τηλεόραση		
12. Κουτί		
13. Μπαλόني		
14. Ρολόι		
15. Κρεβάτι		
16. Χτένα		
17. Μολύβι		
18. Κουτάλι		
19. Ψαλίδι		
20. Κλειδί		

Ρήματα

Όνομα:.....

Τι σημαίνει να ...;	Απάντηση	Μονάδες
1. Ξύνει		
2. Ανάβει		
3. Σκάβει		
4. Ανεβαίνει		
5. Κάθεται		
6. Διαβάζει		
7. Τραβάει		
8. Φοράει		
9. Ποτίζει		
10. Ζυγίζει		
11. Σκουπίζει		
12. Σιδερώνει		
13. Βλέπει		
14. Σπρώχνει		
15. Φουσκώνει		
16. Κοιμάται		
17. Χτενίζει		
18. Γράφει		
19. Κόβει		
20. Ανοίγει		

Οδηγίες για την Βαθμολόγηση της κλίμακας

«Λεξιλόγιο»

(Αθηνά Τεστ – Διάγνωσης Δυσκολιών Μάθησης)

1. Τι είναι ΜΗΛΟ;

2 μονάδες:

- φρούτο/καρπός/φαγώσιμο
- το τρώμε
- έχει κόκκινη φλούδα, μέσα είναι άσπρο, έχει κουκούτσια

1 μονάδα:

- το κάνουμε μαρμελάδα (κομπόστα/γλυκό)
- είναι κόκκινο και πράσινο, στρογγυλό
- είναι πάνω στην μηλιά

0 μονάδες:

- το καθαρίζουμε/το πλένουμε
- το κόβουμε στο πιάτο
- είναι κόκκινο

2. Τι είναι ΓΑΝΤΙΑ;

2 μονάδες:

- τα φοράμε στα χέρια
- τα φοράμε για να μην κρυώνουμε (για να μην λερωθούμε/ για να μην καιγόμαστε)

- τα φοράμε το χειμώνα (στα χιόνια)
- είναι μάλλινο ή πλαστικό και τα φοράμε όταν κάνουμε δουλειές
- είναι σαν χέρι

1 μονάδα:

- τα φοράμε όταν πλένουμε τα πιάτα
- τα φοράει ο κηπουρός (ο γιατρός/ οι κλέφτες/ ο τερματοφύλακας)
- τα φοράμε
- πιάνουμε την κατσαρόλα για να μην καούμε
- είναι μάλλινα (πλαστικά/δερμάτινα)

0 μονάδες:

- έχουν σχέδια
- είναι χρωματιστά

3. Τι είναι ΚΟΤΑ;

2 μονάδες:

- ζώο/πτηνό/πουλερικό
- γεννάει (κάνει αυγά)
- για να τρώμε τα αυγά της
- τις σφάζουμε και τις τρώμε
- είναι κρέας που το τρώμε
- έχει δύο πόδια, φτερά, λειρί
- κλωσσάει

1 μονάδα:

- πουλί
- κάνει κο-κο
- κάνει κοτόπουλα
- την ψήνουμε

0 μονάδες:

- είναι σε κλουβί και την ταΐζουμε
- τρώει σπόρους
- είναι άσπρη (καφέ)

4. Τι είναι ΣΦΥΡΙ;

2 μονάδες:

- εργαλείο
- καρφώνουμε καρφιά (πρόκες/βίδες)
- κτυπάμε (βαράμε/κοπανάμε) καρφιά (πρόκες/πράγματα/κάτι)
- είναι ξύλο ίσιο που έχει στο πάνω μέρος σίδερο
- είναι σιδερένιο πράγμα και το χρησιμοποιούμε στις δουλειές

1 μονάδα:

- σπάμε καρύδια (αμύγδαλα/πέτρες)
- κτυπάμε μια πρόκα (ένα καρφί) στον τοίχο (στο ξύλο)
- καρφώνουμε τα κάδρα (τους πίνακες)
- το χρησιμοποιούν οι οικοδόμοι

- το χρησιμοποιούμε στις δουλειές
- κτυπάμε

0 μονάδες:

- σφυρίζει/σφυρίζουμε

5. Τι είναι ΑΔΙΑΒΡΟΧΟ;

2 μονάδες:

- δεν το περνάει το νερό (δεν μουσκεύει/δεν βρέχεται)
- το φοράμε για να μην βρεχόμαστε (όταν βρέχει)
- ρούχο (σαν μπουφάν/ένα παλτό) που σε προστατεύει από την βροχή
- το φοράμε αντί για ομπρέλα
- δεν παθαίνει τίποτα από τη βροχή (από το νερό)
- είναι από πλαστικό
- είναι για τη βροχή

1 μονάδα:

- είναι το στρώμα (η κουλούρα/τα μπρατσάκια) που έχουμε στη θάλασσα
- κάτι παπούτσια (ρολόγια) που δεν βρέχονται
- η ομπρέλα είναι αδιάβροχη
- ένα μπουφάν

0 μονάδες:

- με αυτό μπαίνουμε στη θάλασσα

- ένα καπέλο
- κάτι που μοιάζει με σωσίβιο

6. Τι είναι ΓΕΙΤΟΝΑΣ;

2 μονάδες:

- αυτός που μένει κοντά μας (δίπλα μας/απέναντι μας/στον ίδιο δρόμο)
- ο διπλανός μας
- μένει στην πολυκατοικία μας

1 μονάδα:

- μένει στη γειτονιά
- όταν πάθουμε κάτι, θα έλθει ο γείτονας μας να μας βοηθήσει
- βοηθάει ο ένας τον άλλον, πίνουμε καφέ μαζί, μιλάμε
- ο νοικάρης
- όπως ένας συγχωριανός

0 μονάδες:

- ένας φίλος

7. Τι είναι ΠΑΡΑΤΗΡΩ;

2 μονάδες:

- βλέπω/ κοιτάζω
- μαλώνω κάποιον
- παρακολουθώ κάτι προσεκτικά

1 μονάδα:

- κάνω παρατήρηση σε κάποιον
- όταν πάω σε ένα μουσείο, παρατηρώ κάποια πράγματα
- όταν δεν κάθεται καλά (κάνεις φασαρία), σου κάνουν παρατήρηση
- βλέπω μια εικόνα
- προσέχω
- κάτι που δεν ξέρω, το παρατηρώ

0 μονάδες:

- παρατάω
- καταλαβαίνω

8. Τι είναι ΤΣΙΓΚΟΥΝΗΣ;

2 μονάδες:

- δεν θέλει να ξοδεύει
- φυλάει (μαζεύει) όλα τα λεφτά του
- δεν θέλει να δίνει τίποτα (ούτε μια δραχμή)
- δεν δανείζει τα λεφτά του (τα πράγματα του)

1 μονάδα:

- τσιγκουνεύεται τα λεφτά
- τα θέλει όλα δικά του
- θέλει πολλά πράγματα
- σαν το Σκρούτζ

0 μονάδες:

- ζαβολιάρης/ζηλιάρης
- ζητιανεύει

9. Τι είναι ΕΠΙΘΥΜΩ;

2 μονάδες:

- θέλω (λαχταρώ) κάτι
- μου αρέσει κάτι
- θέλω κάτι να γίνει (να κάνω κάτι)
- όταν παρακαλείς (κάνεις ευχή) να γίνει (να κάνεις) κάτι

1 μονάδα:

- όταν σου λείπει κάτι, το επιθυμείς
- θέλω κάποιον να έλθει (να τον δω)
- θέλω να μου αγοράσουν κάτι
- θέλω να ζωγραφίζω (να παίζω)
- όταν δεν βλέπουμε κάποιον συχνά, τον επιθυμούμε
- επιθυμώ να πάω κάπου
- όταν αγαπάω κάποιον
- όταν παρακαλώ να μου δώσουν κάτι
- όταν ζητάω κάτι
- μακάρι να μου φέρουν ένα παιχνίδι (ένα βιβλίο/κάτι)

0 μονάδες:

- λιποθυμώ
- χαίρομαι

10. Τι είναι ΑΚΡΟΒΑΤΗΣ;

2 μονάδες:

- μπορεί να περπατάει επάνω σε ψηλά σχοινιά (σύρματα)
- είναι στο τσίρκο και ξέρει πολύ καλή ισορροπία
- παίζει στο τσίρκο και κάνει διάφορα νούμερα (ακροβατικά)
- αυτός που κρεμιέται και κάνει κωλοτούμπες και τέτοια
- κάνει επικίνδυνα πράγματα
- είναι πολύ γυμνασμένος

1 μονάδα:

- κάνει ακροβατικά (ακροβασίες, κωλοτούμπες)
- πηδάει από ψηλά
- περπατάει πάνω σε μια μπάλα με το ένα πόδι
- είναι στο τσίρκο

0 μονάδες:

- σκαρφαλώνει στα βράχια
- ορειβάτης
- κάνει ταχυδακτυλουργίες
- κάνει αστεία και γελάμε

11. Τι είναι ΒΛΑΒΗ;

2 μονάδες:

- ζημιά
- έχει χαλάσει (είναι χαλασμένο/δεν δουλεύει/δεν λειτουργεί) κάτι (ένα πράγμα)
- όταν κάτι θέλει φτιάξιμο
- όταν έχει πάθει κάτι

1 μονάδα:

- όταν έχει χαλάσει (δεν λειτουργεί) το ψυγείο (μια μηχανή/το ηλεκτρικό/το αυτοκίνητο/το ποδήλατο/η τηλεόραση)
- δεν μπορεί να προχωρήσει (να κινηθεί)
- το αυτοκίνητο (το φως) έπαθε βλάβη
- σταματάει η μηχανή
- μια αρρώστια στο μυαλό (στην καρδιά)
- κόπηκε το ρεύμα

0 μονάδες:

- έχει κτυπήσει

12. Τι είναι ΣΥΓΓΕΝΗΣ;

2 μονάδες:

- είναι μέλος της οικογένειας
- είναι από το ίδιο σόι (οικογένεια/γένος)
- οι δικοί μας άνθρωποι/κάποιος δικός μας

- κάποιος που σε αγαπάει και σε φροντίζει (σε προστατεύει)
- έχει το ίδιο επίθετο (επώνυμο)

1 μονάδα:

- εγώ με τη μαμά (τον μπαμπά)
- ο θείος (η θεία/ο παππούς/τα αδέρφια)
- έρχεται πολλές φορές στο σπίτι
- είναι συγγενείς της μαμάς (του μπαμπά)
- οι συγγενείς όταν έχουν πάρτυ, μπορούν να έρχονται

0 μονάδες:

- η κουμπάρα/η νονά
- ένας άνθρωπος που τον έχεις κάτι
- ένας γνωστός (φίλος)

13. Τι είναι ΘΛΙΨΗ;

2 μονάδες:

- στενοχώρια/λύπη
- συναίσθημα
- είσαι λυπημένος (στενοχωρημένος)
- λυπάσαι (στενοχωριέσαι) για κάτι
- όταν νιώθεις πολύ άσχημα

1 μονάδα:

- όταν σκέφτεσαι κάποιον που πέθανε, κλαίς από θλίψη

- είναι όταν κλαίμε (όταν δακρύζουμε)
- όταν αρρωσταίνεις, είσαι θλιμμένος

0 μονάδες:

- λιποθυμάει κάποιος

14. Τι είναι ΜΥΘΟΣ;

2 μονάδες:

- παραμύθι/μια ιστορία
- είναι στη φαντασία του ανθρώπου
- μπορεί να είναι ψέματα και αλήθεια
- ένα πράγμα που δεν έχει γίνει (δεν είναι πραγματικότητα)

1 μονάδα:

- είναι σαν τη μυθολογία για θεούς και για ήρωες
- σαν τον Ηρακλή που έκανε τους άθλους
- όπως τα παραμύθια του Αισώπου
- κάτι που έγινε στα παλιά τα χρόνια
- όπως ο Τρωικός Πόλεμος (η Ιλιάδα και η Οδύσσεια/ο Αχιλλέας)
- βιβλίο που έχει μύθους
- όνομα συγκεκριμένου μύθου (π.χ. ο λαγός και η χελώνα)

0 μονάδες:

- δημοτικά τραγούδια
- ο αρχαίος άνθρωπος

15. Τι είναι ΣΟΦΟΣ;

2 μονάδες:

- ξέρει πολλά (όλα)/έχει πολλές γνώσεις (πολύ μυαλό)
- λέει (μας συμβουλεύει) σωστά πράγματα
- μπορεί να απαντήσει σε πολλά πράγματα
- πολύ έξυπνος
- διαβάζει πολύ (πολλά βιβλία/πολλά πράγματα)

1 μονάδα:

- λέει σοφά λόγια (πράγματα)
- π.χ. η Αθηνά, η θεά της Σοφίας
- γέροντας στα παλιά χρόνια
- σε όλα είναι σοφός
- είναι δίκαιος (καλός/κάνει καλά πράγματα)
- δίνει λύσεις
- ο Θεός (ο δάσκαλος/ο επιστήμονας) είναι σοφός

0 μονάδες:

- είναι ευγενικός
- αυτός που δεν λέει ψέματα
- αυτός που πιστεύει στο θεό

16. Τι είναι ΔΕΙΛΟΣ;

2 μονάδες:

- φοβητσιάρης/ντροπαλός
- που φοβάται (διστάζει/δεν τολμάει/δεν έχει θάρρος/ντρέπεται) να κάνει κάτι
- δεν είναι γενναίος (παλικάρι)
- που δεν τολμάει να πει κάτι (την αλήθεια)

1 μονάδα:

- αυτός που φοβάται να πάει κάπου
- λέει ψέματα για να καλυφθεί

0 μονάδες:

- αυτός που δεν έχει δίκιο
- μας μαρτυράει

17. Τι είναι ΙΣΧΥΡΟΣ;

2 μονάδες:

- δυνατός/ντροπαλός
- έχει πολλή δύναμη
- ανίκητος/μπορεί να νικήσει τον άλλον (όλους)
- δεν δειλιάζει/δεν φοβάται
- αυτός που έχει εξουσία (που κυβερνά)

1 μονάδα:

- είναι καλός πολεμιστής
- τον φοβούνται

- σαν τον Ηρακλή
- σαν τους Ολυμπιονίκες

0 μονάδες:

- ισχυρίζεται κάτι
- πολεμάει τους κακούς
- ο κακός

18. Τι είναι ΜΕΤΑΝΑΣΤΗΣ;

2 μονάδες:

- ανήκει σε άλλη χώρα
- φεύγει από τη χώρα του (την πατρίδα του/τον τόπο του)
- προέρχεται από άλλη χώρα
- αλλάζει χώρα

1 μονάδα:

- ταξιδεύει σε διάφορες χώρες
- αυτός που μεταναστεύει από τη χώρα του
- φεύγει από κάπου

0 μονάδες:

- δραπέτης
- πηγαίνο-έρχεται με τρένο (πλοία)

19. Τι είναι ΑΓΟΥΡΟΣ;

2 μονάδες:

- δεν είναι γινόμενος (ώριμος/έτοιμος/κανονικός)

- δεν έχει γίνει (ωριμάσει)
- είναι όπως ο έφηβος (ο νέος)
- δεν το τρώμε

1 μονάδα:

- το φρούτο που δεν είναι νόστιμο (καλό)
- το άγουρο φρούτο το αφήνουμε λίγες μέρες για να γίνει
- όταν τα φρούτα δεν τρώγονται
- είναι πράσινο (ξινό/πικρό/σκληρό/μικρό)
- άγουρα μήλα (αχλάδια)

0 μονάδες:

- σάπιο/ χαλασμένο/σκουληκιασμένο
- δεν έχει φλούδα
- ωμός

20. Τι είναι ΠΑΡΑΜΕΛΩ;

2 μονάδες:

- δεν φροντίζω
- αδιαφορώ
- δεν με νοιάζει
- εγκαταλείπω
- δεν κάνω κάτι όπως πρέπει

1 μονάδα:

- δεν τον αγαπάω

- τον αφήνω

Ο μονάδες:

- παραμιλάω

- μιλάω πολύ

Οδηγίες για τη βαθμολόγηση της κλίμακας «Ουσιαστικά»

1. Τι είναι η ΞΥΣΤΡΑ;

2 μονάδες:

- μικρό μεταλλικό ή πλαστικό αντικείμενο με λεπίδα
- ξύνει μολύβια
- κάνει μύτη στα μολύβια

1 μονάδα:

- σχολικό αντικείμενο
- ξύνει
- είναι μέσα στην κασετίνα

0 μονάδες:

- είναι χρωματιστό
- σχολείο

2. Τι είναι ο ΑΝΑΠΤΗΡΑΣ;

2 μονάδες:

- μικρή συσκευή η οποία δημιουργεί φλόγα

- χρησιμοποιείται για το άναμμα φωτιάς
- χρησιμοποιείται για το άναμμα τσιγάρου
- μέσα έχει υγραέριο

1 μονάδα:

- ανάβει
- το χρησιμοποιούν οι καπνιστές
- φωτιά/ τσιγάρο/ κερί

0 μονάδες:

- το αγοράζεις από το περίπτερο

3. Τι είναι το ΦΤΥΑΡΙ;

2 μονάδες:

- έχει μακριά ξύλινη ή μεταλλική λαβή
- στην άκρη έχει ένα πλατύ λεπτό και βαθουλωμένο μέταλλο
- χρησιμοποιείται για την μετατόπιση υλικών (χώμα/ άμμος/ λάσπη/ σκουπίδια)
- χρησιμοποιείται για το σκάψιμο/ σκάλισμα

1 μονάδα:

- εργαλείο

- σκάβουμε/ σκαλίζουμε
- το χρησιμοποιούν οι οικοδόμοι
- το χρησιμοποιούμε στον κήπο

0 μονάδες:

- ξύλινο ή μεταλλικό

4. Τι είναι ο ΚΑΝΑΠΕΣ;

2 μονάδες:

- μεγάλο έπιπλο όπου κάθονται περισσότερα από 2 άτομα
- βαθύ κάθισμα με ράχη και μπράτσα
- έπιπλο επενδυμένο με ταπετσαρία

1 μονάδα:

- κάθονται πολλά άτομα
- καθόμαστε για ξεκούραση ή για να βλέπουμε τηλεόραση
- καθόμαστε

0 μονάδες:

- κοιμόμαστε
- ύφασμα

5. Τι είναι η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ;

2 μονάδες:

- ημερήσιο/ εβδομαδιαίο ενημερωτικό έντυπο
- έντυπο με πολλές σελίδες που γράφει για την επικαιρότητα
- έντυπο όπου περιέχει άρθρα (σχόλια/ επίκαιρα θέματα/ αγγελίες/ διαφημίσεις)
- έντυπο που διαβάζουμε για ενημέρωση

1 μονάδα:

- ενημέρωση
- έντυπο που διαβάζουμε
- γράφει ειδήσεις
- τη διαβάζουμε

0 μονάδες:

- κυριακάτικος τύπος
- περίπτερο

6. Τι είναι το ΣΧΟΙΝΙ;

2 μονάδες:

- μέσο με το οποίο δένουμε κάτι
- έχει ίνες και μεγάλο μήκος
- το χρησιμοποιούμε για να τραβήξουμε κάτι
- το χρησιμοποιούμε για το άπλωμα των ρούχων

1 μονάδα:

- δένουμε
- το χρησιμοποιούν οι οικοδόμοι

0 μονάδες:

- ρίχνω άγκυρα
- πλαστικό

7. Τι είναι το ΓΑΝΤΙ;

2 μονάδες:

- το φοράμε στα χέρια
- το φοράμε για να μην κρυώνουμε (για να μην λερωθούμε/ για να μην καιγόμαστε)
- το φοράμε το χειμώνα (στα χιόνια)
- είναι μάλλινο ή πλαστικό και το φοράμε όταν κάνουμε δουλειές
- είναι σαν χέρι

1 μονάδα:

- το φοράμε όταν πλένουμε τα πιάτα
- το φοράει ο κηπουρός (ο γιατρός/ οι κλέφτες/ ο τερματοφύλακας)
- το φοράμε
- πιάνουμε την κατσαρόλα για να μην καούμε
- είναι μάλλινο (πλαστικό/ δερμάτινο)

0 μονάδες:

- έχουν σχέδια
- είναι χρωματιστά

8. Τι είναι το ΠΟΤΙΣΤΗΡΙ;

2 μονάδες:

- πλαστικό ή μεταλλικό δοχείο με λαβή και μακρύ λαιμό
- το χρησιμοποιούμε για το πότισμα των φυτών (λουλουδιών)
- το χρησιμοποιούμε για να ρίχνουμε νερό στα φυτά (λουλούδια)
- το έχουμε στο σπίτι για να φροντίζουμε τον κήπο

1 μονάδα:

- το χρησιμοποιούν οι κηπουροί

- ποτίζουμε

- πλαστικό ή μεταλλικό δοχείο

0 μονάδες:

- φυτά/ λουλούδια

9. Τι είναι η ΖΥΓΑΡΙΑ;

2 μονάδες:

- όργανο με το οποίο μετρούμε το βάρος

- το χρησιμοποιούμε για να ζυγίζουμε το βάρος μας

- το χρησιμοποιούμε για να ζυγίζουμε τρόφιμα (φαγητά/ φρούτα)

- μαθαίνουμε τα κιλά μας

1 μονάδα:

- το χρησιμοποιούν οι κρεοπώλες (στην λαϊκή)

- ζυγίζουμε

- ζυγίζόμαστε

- ζυγίζουμε κιλά/ γραμμάρια

0 μονάδες:

- στο φαρμακείο

- του μπάνιου
- διάφορα σχέδια/ χρώματα

11. Τι είναι η ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ;

2 μονάδες:

- τεχνικό μέσο με το οποίο γίνεται μετάδοση κινούμενων εικόνων και ήχων
- συσκευή για την λήψη των προγραμμάτων της τηλεόρασης
- ενημερωνόμαστε με ειδήσεις/ εκπομπές
- ένα έσο ψυχαγωγίας/ ενημέρωσης

1 μονάδα:

- δουλεύουν οι δημοσιογράφοι
- βλέπουμε
- βλέπουμε ταινίες/ σειρές/ εκπομπές
- ηλεκτρική συσκευή
- ενημέρωση

0 μονάδες:

- κουτί
- έγχρωμη ή μαυρόασπρη

12. Τι είναι το ΚΟΥΤΙ;

2 μονάδες:

- κιβώτιο ή θήκη για αποθήκευση
- βάζουμε πράγματα μέσα/ φυλάγουμε
- αποθηκεύουμε πράγματα
- αντικείμενο από σκληρό χαρτόνι/ μέταλλο/ πλαστικό/ ξύλο για αποθήκευση
- τετράγωνο ή ορθογώνιο για προστασία/ μεταφορά

1 μονάδα:

- αποθηκεύω
- χάρτινο (πλαστικό, μεταλλικό) αντικείμενο
- το χρησιμοποιούν οι μεταφορείς
- βάζω μέσα
- για κονσέρβες

0 μονάδες:

- τηλεόραση
- κλειστό

13. Τι είναι το ΜΠΑΛΟΝΙ;

2 μονάδες:

- σφαίρα που φουσκώνει με αέρα (αέριο/ήλιο)
- φούσκα
- το χρησιμοποιούμε για παιδικό παιχνίδι
- το χρησιμοποιούμε για διακόσμηση

1 μονάδα:

- το φουσκώνουμε
- το χρησιμοποιούμε για πάρτι
- είναι από πλαστικό

0 μονάδες:

- χρωματιστό
- διάφορα σχήματα/ σχέδια

14. Τι σημαίνει το ΡΟΛΟΙ;

2 μονάδες:

- συσκευή που μετράει τον χρόνο
- συσκευή που δείχνει την ώρα
- το χρησιμοποιούμε για να βλέπουμε την ώρα
- είναι συσκευή που μαθαίνουμε την ώρα

1 μονάδα:

- ώρα/ χρόνος
- βλέπουμε
- υπάρχουν του χεριού/ του τοίχου

0 μονάδες:

- πλαστικό
- διάφορα σχήματα

15. Τι σημαίνει το ΚΡΕΒΑΤΙ;

2 μονάδες:

- ξύλινο ή σιδερένιο έπιπλο
- το χρησιμοποιούμε για ξεκούραση ή για να κοιμηθούμε
- κοιμόμαστε πάνω
- έχει στρώμα πάνω

1 μονάδα:

- κοιμόμαστε/ ξεκουραζόμαστε
- το βρίσκουμε στο δωμάτιο
- το στρώνουμε με σεντόνια/ κουβέρτα

0 μονάδες:

- έχουν όλα τα σπίτια
- μαξιλάρι

16. Τι σημαίνει η ΧΤΕΝΑ;

2 μονάδες:

- εργαλείο για χτένισμα
- το χρησιμοποιούμε για να ξεμπλέκουμε/ χτενίζουμε τα μαλλιά μας
- είναι ένα αντικείμενο από κόκαλο (πλαστικό, μέταλλο) που έχει μια σειρά από δόντια

1 μονάδα:

- χτενιζόμαστε

- τσατσάρα
- φτιάχνουμε τα μαλλιά
- τη χρησιμοποιούν στο κομμωτήριο

0 μονάδες:

- κομμωτήριο

17. Τι είναι το ΜΟΛΥΒΙ;

2 μονάδες:

- λεπτό ξύλινο/ πλαστικό με το οποίο γράφουμε
- το χρησιμοποιούμε για την γραφή/ για να γράφουμε
- το χρησιμοποιούμε για την βαφή των ματιών
- το χρησιμοποιούμε για την ζωγραφική

1 μονάδα:

- γράφουμε/ γραφή
- το χρησιμοποιούν οι μαθητές/ ζωγράφοι
- σχεδιάζουμε
- ξύλινο/ πλαστικό

0 μονάδες:

- σχολείο
- βιβλιοπωλείο
- χρωματιστά

18. Τι σημαίνει το ΚΟΥΤΑΛΙ;

2 μονάδες:

- επιτραπέζιο μεταλλικό σκεύος
- σκεύος με μακριά λαβή και στην άκρη υπάρχει κοιλότητα
- το χρησιμοποιούμε για να τρώμε υγρά φαγητά (σούπα)
- το χρησιμοποιούμε για το ανακάτεμα του φαγητού

1 μονάδα:

- τρώμε σούπα
- τρώμε
- το βρίσκουμε στην κουζίνα

0 μονάδες:

- πιρούνι

19. Τι είναι το ΨΑΛΙΔΙ;

2 μονάδες:

- εργαλείο για να κόβουμε ύφασμα (χαρτιά, κλωστές, κ.α.)
- μεταλλικό ή πλαστικό εργαλείο (αντικείμενο) για να κόβουμε
- το χρησιμοποιούμε για να κόβουμε/ τεμαχίζουμε/ μοιράζουμε

1 μονάδα:

- το χρησιμοποιούν οι κηπουροί
- κόβουμε/ μοιράζουμε/ τεμαχίζουμε/ ψαλλιδίζουμε

0 μονάδες:

- χαρτί/ ύφασμα
- ζωγραφική

20. Τι είναι το ΚΛΕΙΔΙ;

2 μονάδες:

- μεταλλικό αντικείμενο το οποίο ξεκλειδώνει/ κλειδώνει την πόρτα (συρτάρι, αυτοκίνητο)
- το χρησιμοποιούμε για να κλειδώνουμε/ ξεκλειδώνουμε
- το χρησιμοποιούμε για να ξεκινήσει η μηχανή/ το αυτοκίνητο
- το χρησιμοποιούμε για να κλειδώνουμε/ ξεκλειδώνουμε την πόρτα (συρτάρι)

1 μονάδα:

- κλειδώνουμε/ ξεκλειδώνουμε
- κλειδαριά
- το παίρνουμε από τον κλειδαρά
- το χρησιμοποιούμε για να μπούμε στο σπίτι

0 μονάδες:

- πόρτα
- κλέφτης

Οδηγίες για τη βαθμολόγηση της κλίμακας

«Ρήματα»

1. Τι σημαίνει ΕΥΝΩ;

2 μονάδες:

- με τα νύχια ή με ένα αιχμηρό αντικείμενο τρίβω ελαφρά κάποιο μέρος του σώματος
- κάνω μια επιφάνεια πιο λεία ή την καθαρίζω
- κάνω κάτι αιχμηρό
- χρησιμοποιώ την ξύστρα για να κάνω μύτη στο μολύβι

1 μονάδα:

- ξύστρα/ μολύβι
- κάνω μύτη στο μολύβι
- έχω φαγούρα

0 μονάδες:

- πικρό
- δεν έχει γεύση

2. Τι σημαίνει ANABΩ;

2 μονάδες:

- βάζω φωτιά σε κάτι
- βάζω σε λειτουργία μια συσκευή/ μηχανή
- αισθάνομαι υπερβολική ζέστη

1 μονάδα:

- φωτιά/ φλόγα/ κερί
- ανοίγω το φως
- ξεκινά η μηχανή/ συσκευή
- χρησιμοποιώ τον αναπτήρα
- ζέστη

0 μονάδες:

- καπνός

3. Τι σημαίνει ΣΚΑΒΩ;

2 μονάδες:

- ανοίγω τρύπα/ χαραματιά στη γη
- χτυπώ το έδαφος με σκαπάνη/ φτυάρι/ τσάπα
- σκαλίζω την γη/ τον κήπο
- βγάζω χώμα από την γη

1 μονάδα:

- σκαλίζω
- τρύπα/ χαραματιά
- φτυάρι/ τσάπα/ σκαπάνη

0 μονάδες:

- γη

4. Τι σημαίνει ANEBAINΩ;

2 μονάδες:

- πηγαίνω προς τα πάνω
- κινούμε από κάτω προς τα πάνω (βουνό, ασανσέρ, σκάλα)
- χρησιμοποιώ την σκάλα για να πάω κάπου
- βγαίνω την σκάλα

1 μονάδα:

- σκάλα
- σκαρφαλώνω
- πάω σε άλλο όροφο

0 μονάδες:

- κατεβαίνω

5. Τι σημαίνει ΚΑΘΟΜΑΙ;

2 μονάδες:

- κατοικώ/ μένω σε μια πόλη/ χωριό/ πολυκατοικία/ οδό
- ακουμπώ κάπου (κρεβάτι, καρέκλα, καναπές)
- ξεκουράζομαι στην καρέκλα/ στον καναπέ

1 μονάδα:

- ξεκουράζομαι
- καρέκλα/ καναπές

0 μονάδες:

- κουράζομαι

6. Τι σημαίνει ΔΙΑΒΑΖΩ;

2 μονάδες:

- μελετώ κάτι (μαθήματα/ βιβλία)
- κάνω τα μαθήματα μου

1 μονάδα:

- μελετώ
- μάθημα/ βιβλίο/ εφημερίδα

0 μονάδες:

- γράφω

7. Τι σημαίνει ΤΡΑΒΑΩ;

2 μονάδες:

- σέρνω/ μετακινώ ένα αντικείμενο
- κινώ κάτι από την θέση που βρίσκεται
- φέρνω κάτι προς το μέρος μου/ κοντά μου

1 μονάδα:

- σέρνω/ μετακινώ

- αλλάζω θέση

0 μονάδες:

- σπρώχνω

8. Τι σημαίνει ΦΟΡΑΩ;

2 μονάδες:

- βάζω/ ρίχνω ρούχο πάνω μου

-ντύνομαι με ρούχα

1 μονάδα:

- ντύνομαι

- ρούχα

- μπουφάν/ παντελόνι/ παπούτσια/ μπλούζα

0 μονάδες:

- βγάζω

9. Τι σημαίνει ΠΟΤΙΖΩ;

2 μονάδες:

- ρίχνω νερό σε φυτά/ λουλούδια

- δίνω νερό σε κάποιον/ ζώα

- χρησιμοποιώ το ποτιστήρι/ λάστιχο για να ρίξω νερό στα φυτά/

λουλούδια

1 μονάδα:

- ποτιστήρι/ λάστιχο
- ρίχνω νερό
- φυτά λουλούδια
- χρησιμοποιώ το ποτιστήρι

0 μονάδες:

- πίνω
- διψώ

10. Τι σημαίνει ΖΥΓΙΖΩ;

2 μονάδες:

- μετρώ το βάρος με την ζυγαριά
- μετρώ το βάρος/ κιλά του σώματος μου (κρέας/ φρούτα/ δέμα)
- χρησιμοποιώ την ζυγαριά

1 μονάδα:

- ζυγαριά
- μετρώ
- βάρος/ κιλά

0 μονάδες:

- βαρύ
- ελαφρύ

11. Τι σημαίνει ΣΚΟΥΠΙΖΩ;

2 μονάδες:

- καθαρίζω το χώρο από τα σκουπίδια
- απομακρύνω τις σκόνες από το πάτωμα με την σκούπα
- καθαρίζω το πάτωμα με την σκούπα
- στεγνώνω το πρόσωπο/ χέρια/ σώμα

1 μονάδα:

- καθαρίζω
- τις σκόνες από το πάτωμα
- χρησιμοποιώ την σκούπα
- καθαρίζω το σπίτι
- σκούπα

0 μονάδες:

- βρόμικο
- καθαρό

12. Τι σημαίνει ΣΙΔΕΡΩΝΩ;

2 μονάδες:

- εξαφανίζω τις ζαρωματιές από ένα (τσαλακωμένο) ρούχο/ ύφασμα
- κάνω λεία την επιφάνεια με το σίδερο
- ισιώνω τα (τσαλακωμένα) ρούχα με το σίδερο

1 μονάδα:

- χρησιμοποιώ το σίδερο

- ισιώνω τα ρούχα
- χρησιμοποιώ σιδερώστρα
- τσαλακωμένα ρούχα
- ρούχα

0 μονάδες:

- καθαρά ρούχα

13. Τι σημαίνει ΒΛΕΠΩ;

2 μονάδες:

- παρατηρώ/ κοιτάζω κάτι
- παρακολουθώ τηλεόραση (ποδόσφαιρο)
- αντιλαμβάνομαι την παρουσία κάποιου (κάποιον)

1 μονάδα:

- κοιτάζω μια εικόνα (έξω)
- κοιτάζω κάποιον
- προσέχω

0 μονάδες:

- διαβάζω

14. Τι σημαίνει ΣΠΡΩΧΝΩ;

2 μονάδες:

- ασκώ πίεση σε κάποιον

- πιέζω κάτι να μετακινηθεί
- παρακινώ/ παρασύρω
- αλλάζω θέση σε κάτι (κάποιον) προς τα πίσω
- απομακρύνω κάποιον από μένα

1 μονάδα:

- απομακρύνω
- μετακινώ
- πάει πίσω
- παρακινώ/ παρασύρω

0 μονάδες:

- ρίχνω κάτω
- γροθιά
- σκοντάφτω

15. Τι σημαίνει ΦΟΥΣΚΩΝΩ;

2 μονάδες:

- βάζω αέρα σε κάτι
- γεμίζω κάτι (μπαλόνι, μπάλα) με αέρα
- γέμισε το στομάχι μου με φαγητό
- φυσώ αέρα σε μπαλόνι

1 μονάδα:

- φυσώ

- μπαλόني/ μπάλα
- αλλάζω σχήμα στο μπαλόني

0 μονάδες:

- ξεφουσκώνω

16. Τι σημαίνει ΚΟΙΜΑΜΑΙ;

2 μονάδες:

- πάω για ύπνο
- ξαπλώνω στο κρεβάτι
- κλείνω τα μάτια μου

1 μονάδα:

- στο κρεβάτι
- ξεκουράζομαι
- ύπνος

0 μονάδες:

- ξυπνώ

17. Τι σημαίνει ΧΤΕΝΙΖΟΜΑΙ;

2 μονάδες:

- φτιάχνω τα μαλλιά μου
- χρησιμοποιώ χτένα για να φτιάξω τα μαλλιά
- κάνω ωραία τα μαλλιά

1 μονάδα:

- χτένα
- πάμε στο κομμωτήριο
- ισιώνω τα μαλλιά
- μαλλιά

0 μονάδες:

- λούσιμο

18. Τι σημαίνει ΓΡΑΦΩ;

2 μονάδες:

- με το μολύβι (στυλό) σχηματίζω γράμματα
- παρασταίνω με γράμματα τη σκέψη μου
- σχηματίζω γράμματα στο χαρτί

1 μονάδα:

- μολύβι/ στυλό
- διαβάζω/ μελετώ

0 μονάδες:

- σβήνω

19. Τι σημαίνει ΚΟΒΩ;

2 μονάδες:

- μοιράζω/ τεμαχίζω κάτι σε μικρότερα κομμάτια
- τραυματίζω κάποιον
- σταματώ ή διακόπτω τη λειτουργία μιας συσκευής

- με το μαχαίρι (ψαλίδι) μοιράζω κάτι

1 μονάδα:

- μοιράζω/ τεμαχίζω
- ψαλλιδίζω
- μαχαίρι/ ψαλίδι
- τραύμα

0 μονάδες:

- χαρτί
- μαλλιά

20. Τι σημαίνει ΑΝΟΙΓΩ;

2 μονάδες:

- σπρώχνω την πόρτα για να περάσω
- ξεκλειδώνω την πόρτα
- αρχίζω κάτι

1 μονάδα:

- πόρτα, βαλίτσα, συρτάρι
- ξεκλειδώνω
- σπρώχνω

0 μονάδες:

- κλείνω

ΚΥΠΡΟΣ

12 Ετών	ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ																			
	Μήλο	Γάντια	Κότα	Σφυρί	Αδιάβροχο	Γείτονας	Παρατηρώ	Γοιγκούνης	Επιθυμώ	Ακροβάτης	Βλάβη	Συγγενής	Θλίψη	Μύθος	Σοφός	Δειλός	Ισχυρός	Μετανάστης	Αγούρος	Παραμελώ
1	Ι.Χ.	2	2	2	0	2	2	2	2	2	1	2	1	2	2	0	2	2	0	1
2	Χ.Χ.	2	1	2	2	1	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	0	2
3	Ε.Κ.	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	0	1
4	Δ.Ι.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	2	2	2	2	2	1	1
5	Δ.Χ.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	1
6	Κ.Τ.	2	1	2	2	1	0	2	2	2	1	2	1	2	2	2	2	2	0	1
7	Κ.Χ.	2	1	2	0	1	2	2	2	1	1	2	1	2	2	2	2	2	0	0
8	Μ.Χ.	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	2	2	2	2	2	0	1
9	Σ.Χ.	2	1	2	0	1	0	2	2	2	0	2	0	2	2	2	2	2	1	0
10	Χ.Ι.	2	2	1	0	2	1	2	1	2	2	0	0	2	2	2	2	2	0	1
11	Α.Κ.	2	0	2	0	2	1	0	2	0	1	0	2	2	2	0	0	0	0	0
12	Μ.Π.	2	1	2	1	2	1	2	2	2	1	2	0	2	2	0	2	2	2	1
13	Π.Κ.	2	2	1	2	2	2	2	2	1	2	2	1	2	2	2	2	2	0	1
14	Κ.Φ.	2	2	2	0	2	2	1	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	0	1
15	Ε.Π.	2	2	2	1	2	0	2	2	2	2	1	1	2	1	2	2	2	0	0
16	Π.Γ.	2	1	2	2	2	1	0	2	2	0	2	0	2	2	0	2	1	0	1
17	Π.Κ.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	0
18	Χ.Ρ.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2
19	Μ.Ν.	2	1	2	1	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	1
20	Ν.Κ.	2	2	2	2	1	2	2	2	2	1	2	1	2	2	2	2	2	2	1

9 Ετών	ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ																			
	Μήλο	Γάντια	Κότα	Σφυρί	Αδιάβροχο	Γείτονας	Παρατηρώ	Τσιγκούνης	Επιθυμώ	Ακροβάτης	Βλάβη	Συγγενής	Θλίψη	Μύθος	Σοφός	Δειλός	Ισχυρός	Μετανάστης	Άγουρος	Παραμελώ
1 Σ.Χ.	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	2	2	2	1	2	2	2	0	1
2 Ν.Κ.	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	1	1	2	2	2	2	1	0	1
3 Μ.Χ.	2	1	2	1	1	2	2	1	2	1	1	1	2	2	2	2	2	1	0	2
4 Σ.Π.	2	1	2	1	2	2	2	2	1	1	2	2	1	2	2	1	2	2	0	1
5 Α.Ι.	2	1	2	2	1	0	2	2	1	2	1	1	2	2	2	2	2	2	0	0
6 Η.Κ.	2	2	2	2	2	0	1	2	2	1	2	1	2	0	2	2	2	0	0	0
7 Δ.Κ.	1	2	0	2	1	0	0	2	0	1	1	1	0	1	2	0	2	0	0	0
8 Ρ.Φ.	2	1	2	0	2	2	2	2	2	1	2	0	2	1	2	2	2	0	0	0
9 Σ.Φ.	2	1	2	2	2	0	2	2	2	1	2	0	2	1	2	0	2	0	0	0
10 Α.Α.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	0	0	1
11 Δ.Δ.	2	1	1	2	1	2	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	0	1
12 Γ.Π.	2	1	2	2	1	2	2	2	2	1	2	1	2	2	2	2	2	2	0	1
13 Γ.Γ.	2	2	2	2	1	0	0	2	2	1	2	1	2	2	2	2	2	1	0	1
14 Ν.Ν.	2	1	1	2	0	2	2	2	2	2	0	1	2	2	1	2	2	1	0	1
15 Α.Τ.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	1	0	1
16 Π.Α.	2	1	2	2	1	2	2	2	2	1	2	1	2	2	2	2	2	1	0	1
17 Μ.Ν.	2	2	2	2	1	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1	0	1
18 Α.Ε.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	2	2	2	2	2	1	0	1
19 Α.Π.	2	0	2	0	1	2	2	2	2	1	1	2	2	2	2	2	2	1	0	1
20 Ε.Ι.	2	2	2	1	1	2	2	2	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	0	1

ΕΛΛΑΔΑ

12 Ετών	ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ																				
	Μήλο	Γάντια	Κότα	Σφυρί	Αδιάβροχο	Γείτονας	Παρατηρώ	Τσιγκούνης	Επιθυμώ	Ακροβάτης	Βλάβη	Συγγενής	Θλίψη	Μύθος	Σοφός	Δειλός	Ισχυρός	Μετανάστης	Άγουρος	Παραμελώ	
1	Β.Θ.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	2	2	2	2	0	2	2	1
2	Δ.Γ.	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	0
3	Ε.Δ.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
4	Α.Τ.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1
5	Ν.Π.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1
6	Α.Σ.	2	2	2	2	2	2	2	2	1	0	1	1	2	2	2	2	1	2	2	2
7	Δ.Α.	2	1	2	1	2	2	2	2	2	0	2	0	2	1	2	2	0	2	0	2
8	Α.Δ.	2	2	2	1	2	1	2	2	1	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	1
9	Π.Γ.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
10	Δ.Μ.	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	2	0	2	2	0	0
11	Σ.Κ.	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	0	2	2	2	2	2	1	0	1
12	Δ.Δ.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	0
13	Ν.Δ.	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	2	2	2	2	2	1	1	1
14	Ο.Μ.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
15	Ι.Ν.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1
16	Γ.Μ.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1
17	Κ.Γ.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1
18	Μ.Κ.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	0
19	Θ.Κ.	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	2	2	2	2	2	1	1	1
20	Φ.Ξ.	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	2	0	2	2	0	0

9 Ετών		ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ																			
		Μήλο	Γάντια	Κότα	Σφυρί	Αδιάβροχο	Γείτονας	Παρατηρώ	Τσιγκούνης	Επιθυμώ	Ακροβάτης	Βλάβη	Συγγενής	Θλίψη	Μύθος	Σοφός	Δειλός	Ισχυρός	Μετανάστης	Άγουρος	Παραμελώ
1	A.B.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0	2	2	2	2	2	1	2	0
2	P.A.	2	1	2	1	2	2	2	1	1	1	1	0	2	2	2	2	2	0	0	0
3	A.Γ.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	0
4	M.Γ.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	1	2	2	2	2	1
5	Γ.Α.	2	2	2	2	2	2	2	2	0	1	2	1	2	2	2	2	2	2	0	0
6	Δ.Μ.	2	1	2	1	2	0	2	1	2	1	2	0	2	2	2	2	2	2	2	0
7	Γ.Κ.	2	2	2	2	2	2	2	0	2	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1
8	M.A.	2	2	2	2	1	2	2	1	2	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1
9	P.K.	2	1	2	1	0	2	2	1	1	1	2	1	2	2	1	0	2	1	2	0
10	Λ.Κ.	2	2	2	1	1	1	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0
11	A.K.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	2	2	2	2	0	1	0	0
12	Γ.Κ.	2	1	1	1	2	0	2	2	0	2	0	0	1	2	1	2	0	0	1	0
13	Ο.Γ.	2	1	2	1	2	0	2	2	2	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	0
14	E.Γ.	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	2	2	2	2	2	2	1	1
15	A.Γ.	2	1	2	2	2	0	2	0	2	1	2	1	2	2	1	2	2	1	1	0
16	Θ.Κ.	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	0	2	2	2	1	2	2	0	0
17	N.K.	2	1	2	2	1	2	0	2	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	0	0
18	Δ.Μ.	2	1	2	1	2	2	2	2	2	1	1	1	2	2	2	2	2	2	0	2
19	A.M.	2	1	2	1	2	1	1	0	2	0	0	2	1	2	2	2	2	2	0	1
20	E.Δ.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1

ΚΥΠΡΟΣ

12 Ετών	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ																			
	Εύστρα	Αναπήρας	Φτωχάρι	Σκάλα	Καναπές	Εφημερίδα	Σχοινί	Γάντι	Ποιοτήρι	Ζυγαριά	Γηλεόραση	Κουτί	Μπαλόνι	Ρολόι	Κρεβάτι	Χτένα	Μολύβι	Κουτάλι	Ψαλίδι	Κλειδί
1	I.X.	2	2	1	1	0	1	1	2	2	1	2	2	2	2	2	1	1	2	1
2	X.X.	2	2	1	1	1	1	1	2	2	1	2	1	1	1	2	2	1	1	1
3	E.K.	2	2	2	1	1	1	0	2	2	1	2	2	2	2	2	1	1	2	2
4	A.I.	2	2	1	1	1	1	1	2	0	1	2	1	2	1	2	1	1	1	0
5	A.X.	2	2	1	1	1	1	1	2	2	1	2	1	2	1	1	2	1	2	2
6	K.T.	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2	1	2	1	1	1	1	1	1
7	K.X.	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1
8	M.X.	2	1	1	1	2	2	1	1	2	1	2	2	2	1	1	1	1	1	1
9	C.X.	2	1	1	0	1	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1
10	X.I.	0	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1
11	A.K.	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
12	M.P.	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
13	P.K.	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	2	1	2	1	1	1	1	1	2
14	K.Φ.	2	2	2	1	1	1	0	2	2	2	1	2	1	2	1	2	2	1	2
15	E.P.	2	1	1	2	1	1	0	2	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1
16	P.Γ.	1	2	1	1	1	0	1	0	1	1	2	1	2	1	1	1	1	1	2
17	P.K.	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	1	1	2	2
18	X.P.	1	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
19	M.N.	2	2	1	1	1	2	1	0	2	2	1	2	2	2	1	2	1	1	1
20	N.K.	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	1	2	2	2	2	1	1	1	2

9 Ετών	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ																			
	Εύστρα	Αναπήρας	Φτωχάρ	Σκάλα	Καναπές	Εφημερίδα	Σχοινί	Γάντι	Ποτιστήρι	Ζυγαριά	Τηλεόραση	Κουτί	Μπαλόνι	Ρολόι	Κρεβάτι	Χτένα	Μολύβι	Κουτάλι	Ψαλίδι	Κλειδί
1 Σ.Χ.	2	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1	2	1	2	1	1	1	1
2 Ν.Κ.	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	2	1	1	1	1	2	1
3 Μ.Χ.	2	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	2	2	2	2	1	1	1	1	1
4 Σ.Π.	2	2	1	1	1	2	2	2	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1	2	2
5 Α.Ι.	0	1	1	1	1	1	0	2	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	2
6 Η.Κ.	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	2	1	1	1	1	1	1
7 Δ.Κ.	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	0	1	1	1	1	1	2
8 Ρ.Φ.	2	2	1	1	1	1	0	1	1	1	1	2	1	2	1	2	1	1	1	1
9 Σ.Φ.	2	2	1	1	1	1	0	1	2	1	1	2	1	2	1	1	1	1	1	2
10 Α.Λ.	2	2	1	1	1	1	0	1	1	1	1	2	2	2	1	2	1	1	1	2
11 Δ.Δ.	2	2	1	1	1	1	1	1	2	2	1	2	2	2	1	2	1	1	1	2
12 Γ.Π.	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1	2
13 Γ.Γ.	1	2	1	1	1	0	0	1	1	1	1	2	2	2	1	2	1	1	1	2
14 Ν.Ν.	2	2	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2	0	2	1	1	1	1	1	2
15 Λ.Τ.	2	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	2	1	2	1	1	1	2
16 Π.Α.	2	2	1	1	1	1	1	1	2	2	1	2	2	2	1	2	1	1	1	2
17 Μ.Ν.	2	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2	2	2	2	1	1	1	1
18 Α.Ε.	2	2	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	0	2	2	1	1	1	1	2
19 Α.Π.	2	2	2	1	2	1	1	1	2	2	1	2	2	2	2	1	1	1	1	2
20 Ε.Ι.	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1	1	1	2

ΕΛΛΑΔΑ

12 Ετών	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ																			
	Εύστρα	Αναπήρας	Φτώχει	Σκάλα	Καναπές	Εφημερίδα	Σχοινί	Γάντι	Ποποστήρι	Ζυγαριά	Τηλεόραση	Κουτί	Μπαλόνι	Ρολόι	Κρεβάτι	Χτένα	Μολύβι	Κουτάλι	Ψαλίδι	Κλειδί
1 Β.Θ.	2	2	2	1	1	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	1	1	1	1	2
2 Δ.Γ.	2	2	2	1	1	1	2	2	2	2	1	2	2	2	1	2	2	1	1	2
3 Ε.Δ.	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
4 Α.Τ.	2	2	1	1	1	2	1	2	2	2	1	2	2	2	1	2	1	2	1	2
5 Ν.Π.	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	1	2	2	2	1	2	1	2	1	2
6 Α.Σ.	2	2	2	2	1	2	2	2	2	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2
7 Δ.Α.	2	2	2	2	1	2	1	1	2	2	1	1	1	2	1	2	1	1	1	2
8 Α.Δ.	2	2	2	2	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1
9 Π.Γ.	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
10 Δ.Μ.	2	2	2	2	1	1	1	1	2	2	1	2	2	2	1	2	2	2	2	2
11 Σ.Κ.	2	2	1	1	2	1	2	1	2	1	1	2	1	2	1	1	1	2	1	1
12 Δ.Δ.	2	2	1	2	1	2	1	2	2	2	2	2	1	2	2	1	1	2	1	1
13 Ν.Δ.	2	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	2	1	2	1	1	1	1	2	2
14 Ο.Μ.	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
15 Ι.Ν.	2	2	1	1	1	2	1	2	2	2	1	2	2	2	1	2	1	2	1	2
16 Γ.Μ.	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	1	2	2	2	1	2	1	2	1	2
17 Κ.Γ.	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2
18 Μ.Κ.	2	2	2	1	1	1	2	2	2	2	1	2	2	2	1	2	2	1	2	2
19 Θ.Κ.	2	2	2	2	1	2	1	1	2	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
20 Φ.Ξ.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2

9 Ετών	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ																			
	Εύστρα	Αναπήρας	Φτώρι	Σκάλα	Καναπές	Εφημερίδα	Σχοινί	Γάντι	Ποπιστήρι	Ζυγαριά	Τηλεόραση	Κουτί	Μπαλόνι	Ρολόι	Κρεβάτι	Χτένα	Μολύβι	Κουτάλι	Ψαλίδι	Κλειδί
1 Α.Β.	2	2	1	2	2	1	0	2	2	2	1	2	2	2	1	2	1	2	1	2
2 Ρ.Α.	2	2	1	1	1	1	0	1	2	1	1	2	1	2	1	1	1	1	1	2
3 Α.Γ.	2	2	2	1	1	1	2	2	2	1	1	2	2	2	1	1	1	2	1	2
4 Μ.Γ.	2	2	2	1	1	1	0	2	2	1	1	2	2	2	1	1	1	2	1	2
5 Γ.Α.	2	2	1	1	1	1	1	2	2	2	1	2	1	2	1	1	1	2	1	2
6 Δ.Μ.	2	2	1	1	1	2	0	1	2	2	1	2	1	2	1	1	1	2	1	2
7 Γ.Κ.	2	2	1	1	1	1	1	2	2	2	1	2	2	2	1	2	1	2	1	2
8 Μ.Α.	2	1	2	2	2	1	1	2	2	2	1	2	2	2	1	1	1	2	1	2
9 Ρ.Κ.	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	0	2	1	2	1	2	1	2
10 Λ.Κ.	2	2	1	2	1	2	1	2	2	2	1	2	2	2	2	2	1	2	1	2
11 Α.Κ.	2	2	1	1	1	1	1	2	2	1	1	2	2	2	1	1	1	2	1	1
12 Γ.Κ.	2	2	1	1	1	1	0	1	2	1	1	2	2	1	1	1	1	2	1	1
13 Ο.Γ.	1	2	1	1	1	1	1	2	2	2	1	2	1	2	1	2	1	1	1	1
14 Ε.Γ.	2	2	2	1	1	1	1	1	2	1	1	2	1	2	1	1	1	2	1	2
15 Α.Γ.	1	1	2	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	2	1	1	1	2	1	1
16 Θ.Κ.	2	2	1	1	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2
17 Ν.Κ.	2	2	1	1	1	1	1	1	2	2	1	2	1	2	1	2	1	1	2	2
18 Δ.Μ.	2	2	1	1	1	2	1	1	2	1	1	2	2	2	1	2	1	1	1	1
19 Α.Μ.	2	2	1	1	1	2	1	1	2	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
20 Ε.Δ.	2	2	2	2	1	1	2	2	2	2	1	2	2	2	2	1	1	2	1	2

ΚΥΠΡΟΣ

12 Ετών	ΡΗΜΑΤΑ																				
	Ξύνει	Ανάβει	Σκάβει	Ανεβαίνει	Κάθεται	Διαβάζει	Τραβάει	Φοράει	Ποτίζει	Ζυγίζει	Σκουπίζει	Σιδερώνει	Βλέπει	Σπρώχνει	Φουσκώνει	Κομμάτι	Χτενίζει	Γράφει	Κόβει	Ανοίγει	
1	Ι.Χ.	2	2	1	2	2	1	2	1	2	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	0
2	Χ.Χ.	2	1	1	2	2	2	2	1	2	1	1	2	2	1	1	2	2	2	2	0
3	Ε.Κ.	2	1	2	2	2	1	2	2	2	1	2	1	2	1	1	1	2	0	2	0
4	Λ.Ι.	2	1	2	1	1	1	2	1	2	1	1	2	1	1	2	1	2	2	1	0
5	Λ.Χ.	2	1	1	2	1	1	0	1	2	2	2	1	1	2	2	1	2	0	2	1
6	Κ.Τ.	2	1	2	2	2	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	2	0
7	Κ.Χ.	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0	1	1	0	0	0	1	1	0	0
8	Μ.Χ.	2	1	2	1	2	2	0	1	2	2	2	2	1	1	2	2	2	1	0	0
9	Σ.Χ.	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1
10	Χ.Ι.	1	0	1	0	0	1	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	1	1	1	0
11	Α.Κ.	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1
12	Μ.Π.	1	1	0	1	1	1	0	0	1	0	1	1	0	0	1	1	1	1	0	1
13	Π.Κ.	1	1	1	2	1	1	0	1	1	0	0	1	0	0	1	1	0	1	0	1
14	Κ.Φ.	2	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1
15	Ε.Π.	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1
16	Π.Γ.	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	0	1
17	Π.Κ.	2	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	2	1
18	Χ.Ρ.	1	1	2	2	2	1	2	2	2	2	1	2	1	1	2	1	2	1	2	0
19	Μ.Ν.	1	1	2	2	2	2	2	1	2	2	2	1	1	2	2	2	2	2	2	0
20	Ν.Κ.	2	1	2	2	2	1	2	1	2	1	2	2	1	1	2	2	2	1	1	0

9 Ετών	ΡΗΜΑΤΑ																			
	Εύνει	Ανάβει	Σκάβει	Ανεβαίνει	Κάθεται	Διαβάζει	Τραβάει	Φοράει	Ποτίζει	Ζυγίζει	Σκουπίζει	Σιδερώνει	Βλέπει	Σπρώχνει	Φουσκώνει	Κοιμάται	Χτενίζει	Γράφει	Κόβει	Ανοίγει
1 Σ.Χ.	1	2	2	2	1	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	2	1	1	0
2 Ν.Κ.	2	1	1	1	1	0	0	2	2	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	0
3 Μ.Χ.	0	1	1	2	1	2	1	1	1	1	1	0	2	1	1	1	2	1	1	1
4 Σ.Π.	2	1	0	2	1	2	1	2	2	2	2	2	2	1	1	2	2	2	2	0
5 Α.Ι.	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	0	1
6 Η.Κ.	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	2	0	1	1	1	1	1	0
7 Δ.Κ.	0	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	0	1	0	1	0	1	1	1	1
8 Ρ.Φ.	1	1	0	1	1	1	0	1	1	0	0	1	0	0	1	1	1	0	0	1
9 Σ.Φ.	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	0	1	1	0	1	1	1	1	0	1
10 Α.Λ.	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1
11 Δ.Δ.	1	1	0	2	0	1	0	1	2	1	1	1	1	1	2	1	2	2	1	0
12 Γ.Π.	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1
13 Γ.Γ.	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1
14 Ν.Ν.	2	2	2	2	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1	0
15 Λ.Τ.	1	1	2	2	1	0	2	1	2	1	1	1	1	0	1	2	2	1	1	0
16 Π.Α.	2	1	1	1	1	0	2	1	2	2	2	1	1	1	1	2	2	1	1	0
17 Μ.Ν.	2	1	1	2	1	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	2	1	1	1
18 Α.Ε.	2	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	2	2	1	1	0
19 Α.Π.	1	2	1	2	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1	2	1	1	0
20 Ε.Ι.	2	1	2	2	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	1	2	2	1	2	0

ΕΛΛΑΔΑ

12 Ετών	ΡΗΜΑΤΑ																			
	Εύνει	Ανάβει	Σκάβει	Ανεβαίνει	Κάθεται	Διαβάζει	Τραβάει	Φοράει	Ποτίζει	Ζυγίζει	Σκουπίζει	Σιδερώνει	Βλέπει	Σπρώχνει	Φουσκώνει	Κοιμάται	Χτενίζει	Γράφει	Κόβει	Ανοίγει
1 Β.Θ.	1	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	1	2
2 Δ.Γ.	1	2	2	2	1	2	2	2	2	2	1	2	2	1	2	1	2	2	2	0
3 Ε.Δ.	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	1	1
4 Α.Τ.	2	2	2	1	1	1	0	2	2	2	1	2	2	2	2	1	2	1	2	2
5 Ν.Π.	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	1	2	2	1	2	1	2	1	1	2
6 Α.Σ.	2	1	1	1	1	2	1	2	2	1	2	2	2	1	2	1	2	1	1	1
7 Δ.Α.	1	2	2	2	1	1	1	2	2	2	1	1	2	1	2	1	2	2	2	1
8 Α.Δ.	1	2	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	1	2
9 Π.Γ.	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2
10 Δ.Μ.	1	1	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	0	0	2	1	1	2	2	0
11 Σ.Κ.	0	0	1	0	0	1	2	2	2	2	2	2	1	1	2	2	2	1	2	2
12 Δ.Δ.	2	1	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	2	2
13 Ν.Δ.	1	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	1	2	1	1	1	2	1	1	2
14 Ο.Μ.	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2
15 Ι.Ν.	2	2	2	1	1	1	0	2	2	2	1	2	2	2	2	1	2	1	2	2
16 Γ.Μ.	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	1	2	2	1	2	1	2	1	1	2
17 Κ.Γ.	1	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	1	2
18 Μ.Κ.	1	2	2	2	1	1	1	2	2	2	1	1	2	1	2	1	2	2	2	1
19 Θ.Κ.	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	1	2
20 Φ.Ξ.	1	2	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2

9 Ετών	ΡΗΜΑΤΑ																				
	Είναι	Ανάβει	Σκάβει	Ανεβαίνει	Κάθεται	Διαβάζει	Τραβάει	Φοράει	Ποτίζει	Ζυγίζει	Σκουπίζει	Σιδερώνει	Βλέπει	Σπρώχνει	Φουσκώνει	Κοιμάται	Χτενίζει	Γράφει	Κόβει	Ανοίγει	
1	A.B.	1	1	2	2	1	0	1	2	2	2	2	2	2	1	0	2	2	2	2	2
2	P.A.	1	1	2	1	1	2	0	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	1	2	2
3	A.Γ.	1	2	2	1	1	0	1	1	2	2	1	2	1	1	1	1	2	1	1	1
4	M.Γ.	2	1	2	2	1	0	1	2	2	2	2	1	2	1	1	2	2	1	1	2
5	Γ.Α.	2	1	2	1	1	2	2	2	2	2	1	2	2	1	2	1	2	2	1	1
6	Δ.Μ.	1	2	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	1	2	2	0	2
7	Γ.Κ.	1	1	2	1	2	2	0	2	2	2	1	2	2	1	0	1	2	2	2	2
8	M.A	1	2	2	1	1	1	0	2	2	2	2	0	2	1	1	2	2	2	1	1
9	P.K.	1	2	2	2	1	0	1	2	2	2	1	1	2	1	1	2	2	1	0	1
10	Λ.Κ.	1	1	2	1	1	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1
11	A.K.	1	0	1	2	1	2	1	2	2	2	2	2	1	0	2	2	2	1	0	1
12	Γ.Κ.	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	2	1	1	0	1	1	1	1	1	1
13	O.Γ.	0	1	2	1	1	0	1	2	2	1	2	1	1	1	2	1	1	1	1	1
14	E.Γ.	2	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	1	2	2
15	A.Γ.	1	1	1	1	1	2	0	2	2	2	2	1	2	0	2	2	1	1	1	1
16	Θ.Κ.	1	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	1	2
17	N.K.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	1	2	2	1	1	1
18	Δ.Μ.	1	1	1	1	1	2	1	2	2	2	2	2	1	1	2	2	1	1	1	2
19	A.M	1	1	1	1	1	2	1	2	2	2	1	2	2	1	1	1	2	1	1	1
20	E.Δ.	2	2	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	2	2	1	2

Critical Values for the Mann-Whitney U-Test

Level of significance: 5% (P = 0.05)

		Size of the largest sample (n ₂)																													
		5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30				
Size of the smallest sample (n ₁)	3	0	1	1	2	2	3	3	4	4	5	5	6	6	7	7	8	8	9	9	10	10	11	11	12	13	13				
	4	1	2	3	4	4	5	6	7	8	9	10	11	11	12	13	14	15	16	17	17	18	19	20	21	22	23				
	5	2	3	5	6	7	8	9	11	12	13	14	15	17	18	19	20	22	23	24	25	27	28	29	30	32	33				
	6		5	6	8	10	11	13	14	16	17	19	21	22	24	25	27	29	30	32	33	35	37	38	40	42	43				
	7			8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48	50	52	54				
	8				13	15	17	19	22	24	26	29	31	34	36	38	41	43	45	48	50	53	55	57	60	62	65				
	9					17	20	23	26	28	31	34	37	39	42	45	48	50	53	56	59	62	64	67	70	73	76				
	10						23	26	29	33	36	39	42	45	48	52	55	58	61	64	67	71	74	77	80	83	87				
	11							30	33	37	40	44	47	51	55	58	62	65	69	73	76	80	83	87	90	94	98				
	12								37	41	45	49	53	57	61	65	69	73	77	81	85	89	93	97	101	105	109				
	13									45	50	54	59	63	67	72	76	80	85	89	94	98	102	107	111	116	120				
	14										55	59	64	67	74	78	83	88	93	98	102	107	112	118	122	127	131				
	15											64	70	75	80	85	90	96	101	106	111	117	122	125	132	138	143				
	16												75	81	86	92	98	103	109	115	120	126	132	138	143	149	154				
	17													87	93	99	105	111	117	123	129	135	141	147	154	160	166				
	18														99	106	112	119	125	132	138	145	151	158	164	171	177				
	19															113	119	126	133	140	147	154	161	168	175	182	189				
	20																127	134	141	149	156	163	171	178	186	193	200				
	21																	142	150	157	165	173	181	188	196	204	212				
	22																		158	166	174	182	191	199	207	215	223				
	23																			175	183	192	200	209	218	226	235				
	24																				192	201	210	219	228	238	247				
	25																					211	220	230	239	249	258				
	26																						230	240	250	260	270				
	27																							250	261	271	282				
	28																								272	282	293				
	29																									294	305				
	30																										317				

ABSTRACT

This research aims to explore whether presented differences in the richness of the concepts involved in various specific categories of words (Vocabulary, Verbs, Nouns) among children in Cyprus and Greece, ages 9 and 12 years.

To this end came as the first research hypothesis that children from Greece have greater wealth concepts encompassed in one word this category compared with children from Cyprus. It came as a second exploratory case, there is no gender (boys and girls) gap of the wealth of ideas that have specific types of speech (Vocabulary, Verbs, Nouns) at ages 9 and 12 years, subject to investigation.

By conducting this research used 80 subjects of which 20 were twelve-and 20 nine year old from Cyprus and a similar number from Greece. The four groups underwent structured interviews in which their classes «Vocabulary», «Nouns» and «Verbs». From these recorded, analyzed and evaluated the richness of the concepts contained in different words.

The findings of the investigation confirmed the first case and research showed that children from Greece have higher performance than children from Cyprus in all categories and in all age groups. It also confirmed the second case research, the results showed that there is no difference between the sexes in terms of wealth held in specific categories of the speech.